

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6-50
za en mesec " " 2-20
za Nemčijo celoletno " 29.—
za ostalo inozemstvo " 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . K 24.—
za pol leta " " 12.—
za četrt leta " " 6.—
za en mesec " " 2.—

V upravi prejemam mesečno K 1-70

SLOVENE

Inserati:

Enostopna petdivrsta (72 mm):
za enkrat . . . po 15 v
za dvakrat . . . " 13 "
za trikrat . . . " 10 "
za večkrat primeren popust.

Poslano in rekl. notice:

enostopna petdivrsta (72 mm)
30 vinarjev.

Izhaja:

vsak dan, izvenoma nedelje in
praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. —
Avstr. poštne bran. račun št. 24.797. Ogrske poštne
bran. račun št. 26.511. — Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 16 strani.

Pogled nazaj.

Potrebno in zanimivo se je pomuditi pri vspehih, ki jih je avstrijska diplomacija tekom balkanskih dogodkov žela.

Balkanska zveza je delo najmanj štirih let. Neposredni povod je dala aneksija Bosne, vendar pa segajo njeni počutki še delj nazaj. Postanek balkanske zveze je tesno združen z utrjevanjem prijateljskega razmerja med Rusijo, Francijo in Anglijo. Balkanska zveza se je zato sklenila, da se ustvari nov faktor v mednarodni politiki, ki bi utegnil ravnovesje med trozvezo na eni in tripelentno na drugi strani izpremeniti v prilog slednji. Ruski državniki so ta načrt najbolj podpirali in brez Čarikova in Izvolkega bi se balkanska zveza gotovo ne bila vsaj ne tako hitro udeležila. Vsled ozke zveze med peterbuškim, pariškim in londonskim kabinetom, ki zadnja leta delujejo nekako koncentrično k istemu cilju, je kajpada gotovo, da Anglija in Francija nista pri osnutju te nove tvorbe na jugu Evrope nič menj udeleženi kakor Rusija. Seveda so se te države, preden so si podali roke k akciji, da Turčija likvidira, domenile tudi, kaj imajo ondi smatrati kot »svoje interese«.

Gotovo je, da je snovanje balkanske zveze proces, ki bi bil moral v prvi vrsti zanimati Avstrijo kot najmočnejšo in najbolj interesirano balkansko državo. Ako bi bila Avstrija umela to reč parirati, bodisi da bi bila zvezo preprečila ali pa pospeševala (kaj bi bilo meritorno bolj prav, o tem zdaj ne razpravljamo), bi danes ne bila postavljena pred izvršena dejstva, ki jih eventualna evropska konferenca ne bo mogla veliko modificirati.

Ali je naša diplomacija vedela, kaj se snuje?

Naše diplomate nimamo za tako nesposobne, da bi mogli verjeti, da snovanja balkanske zveze niso opazili. Dejstvo pa je, da niso polagali na to zadosti važnosti. Dokaz za to je, da so turški »ustavni« režim prav zadnja štiri leta z vso močjo podpirali, in to celo tedaj, ko se je ta režim z vso krutostjo lotil katoliških Albancev, nad katerimi izvršuje naša država protektorat. Danes je ta gnjili turški »ustavni« režim razpadel in z njim so padli tudi vsi upi, katere je polagala vanj naša avstrijska diplomacija. Avstrijski diplomati so bili po poslancih, delegatih in tudi po žurnalistiki nešteto opozorjeni, kaj se

na Balkanu pripravlja; sicer so to vedeli, a zdelo se jim je malopomembno. Zaupali so v »moč pomlajene Turčije«, ki so jo »pomlajevali« največji goljufi tega sveta, imenovani mladoturki.

Dalekosežnosti balkanskih načrtov ni naša diplomacija cela štiri leta mogla razumeti — uvideti jo je začela šele letos malo pred izbruhom sedanje vojske. Grof Berchtold je predlagal velevlastem ustavnim reforme v Makedoniji. S tem je mislil prehiteti balkansko zvezo, v resnici pa je balkanska zveza avstrijsko diplomacijo že davnej prehitela. Tripelententa je na predlog grofa Berchtolda dala brezpomembne odgovore, ker je bilo vse že brez nas ugotovljeno.

Ko je potem izbruhnila vojska, je oficijozno časopisje povdarjalo, da statusa quo ne bo mogla izpremeniti, naj se konča ugodno ali neugodno. Zdaj se je odkrila temeljna hiba naše zunanje politike, to je, kako smo se glede Rusije motili. Naši oficijozni so svoje stališče utemeljevali s tem, da Rusija stoji na istem. Ruska diplomacija pa je tudi to pot pokazala vso svojo tatarsko zvritost: utrjala je naše diplomate v njihovem mnenju in jih tako še bolj zapelevala v zmoto. Ko pa so dogodki pokazali, da se status quo ne bo dal vzdržati, ga je grof Berchtold opustil, seveda je ruska diplomacija tudi to pot z nami soglašala.

S tem se je razvilo najopasnejše balkansko vprašanje, albansko, kjer se križajo srbsko-grški interesi z avstrijsko-laskimi, vrh tega pa avstrijsko-laski tudi niso popolnoma identični. Preden so Srbi zasedli važen del svoje poti do primorja, Sandžak, so oficijozni dunajski listi namigavali, da se to ne bo moglo dovoliti. Tudi v tem pogledu so se stvari zasukale tako, da smo okupacijo mirno gledali in v zvezi s tem je grof Berchtold v najdoločnejši obliki izjavil, da Avstrija nima na Balkanu sploh nobenih teritorialnih ekspanzivnih tendenc, marveč zgolj gospodarske. Usodna beseda, ki je naša diplomacija gotovo ni rada izrekla in ki je stala merodajne kroge brezdvoma veliko samoodpovedi.

Po okupaciji Sandžaka so Srbi začeli zasedati primorsko zaledje in luke same. Zdaj je nemško časopisje začelo naglašati, da gospodarski interes ter notranji politični ustroj Avstrije ne trpita, da bi Srbija postala jadranska sila in ves nadaljnji razvoj Srbije se mora sploh v taki smeri gibati, da bo monarhija lahko mirna. Mi mislimo, da je življenjski interes Avstrije res ta, da se ustvari podlaga za nadaljnje mir-

no in tesno prijateljsko razmerje med Avstrijo in Srbijo, vprašanje luke pa se nam zdi za to postransko. — Nemško časopisje pa je izdalo parolo, da se ima avstrijsko-srbsko konfliktno vprašanje rešiti zgolj med Avstrijo in Srbijo, in sicer takoj ter na vsak način. Časopisje je šlo celo tako daleč, da je rožljalo s sabljo.

Zdaj se je zgodilo, da je Rusija, od katere ni bilo do tega trenutka dobiti nobene jasne izjave, zagrozila.

Ostalo je le še eno: pridobiti Nemčijo, našo zvesto zaveznico. Veliko znamenj namreč kaže, da nekateri krogi v Avstriji tudi Nemčije niso bili popolnoma gotovi. Tem manj je seveda opravičljivo, da je izvestna žurnalistika tako bahavo klicala ves svet na korajžo. Kako nam je Nemčija odgovorila, je znano. Naj Nemčija odobrava naše stališče ali ne, izjavila je, da defenitivnega stališča ne more zavzeti in želi sporazumne rešitve tega vprašanja od strani cele Evrope in v zvezi z vsemi balkanskimi vprašanji. Da to ni dosti manj kot blamaža za našo politiko, je jasno.

Ruski diplomati pa zopet kažejo tisti smehljajoči obraz, iz katerega nihče ne razbere, kaj se za njim skriva.

To je pot, katero je naša diplomacija zadnja leta v najusodnejših trenutkih za našo državo prehodila. Ni bila prijetna in uspehov je gotovo bore malo, če ne prav nič. Upamo, da bomo odslej ubrali drugo pot, ki bo vedla do srečne bodočnosti avstrijskih Jugoslovancev in do pristranskega razmerja z Jugoslovani na Balkanu. Če smo se odpovedali teritorialne ekspanzije, podvojimo moralno ekspanzijo! Ampak to naše upanje — to rečemo odkrito — je silno majhno.

Strah pred vojno in vpliv na kreditne razmere.

Strah ima velike oči. Sedaj se boji večina tistih, ki kaj imajo. Pogovor: Srečni tisti, ki kaj imajo, je danes postavljen na glavo, ker na obrazu vsakega takega čitamo skrbno polno vprašanje: Kako bo?

Dobite obisk za obiskom. Boječe se vam stavi najprej vprašanje: Ali ne bo nastal državni polom?

Na vprašanje, kaj si misli dobri državljani pod državnim polomom, vam ostane odgovor na dolgu. K večjemu, če vam omeni zadnji državni polom, ki je o njem negotovo nekaj čital ali slišal o njem nekaj zvoniti.

Vrnili se je v Sofijo. Nikomur ni rekel ničesar, nikomur ni potožil svoje žalosti, le zdajpazdaj je preletela njegov obraz tiha žalost. Obdali so ga prijatelji in znanci ter vprašali, kaj je z njegovim sinom. Z mehkim glasom je odgovoril:

»Velika in sijajna je zmaga naše domovine,« in svojo veliko bolelost je zakril z molčanjem.

Takšen je narod zmagovalcev!

Bolgari še danes ne vedo, koliko žalost jim prinese vojska in ta dan ko zvedo, koliko žrtev je zahtevala njihova slava, bodo prenašali svojo žalost z junaško močatostjo.

Pri vzhodu v javni dvorevred sedi že nekaj let slep Makedonec in prosi miloščine. Zdajpazdaj je zapel dolgo in žalostno pesem: »Pride dan in se vrne kraljevič Marko, in cveli nam bodo zopet cvetovi in rožice in solnce nam zopet zasije . . .«

Ko je pa njegovo uho slišalo o slavni zmagi domovine, je spremenil svojo pesem in sedaj veselo poje: »Vstal je kraljevič Marko, vstal je in solnce nam zopet sije . . .«

Okoli starčka pada sneg, veter odnaša listje, stari, slepi reveži pa vidi, da njegovemu narodu izhaja novo solnce — solnce svobode.

(Dalje.)

LISTEK.

Kraljevič Marko je vstal . . .

(Slička iz Sofije.)

Bulgarske zmage so tirjale veliko krvi. Pri Lüle Burgasu je bilo ubitih ranjenih 15.000 Bolgarov. Poveljništvo bolgarske armade ravna pametno, da ničesar ne poroča o izgubah ali kljub temu je prišlo na dan dosti podrobnosti.

Ako pomislimo, da je poslala skoraj vsaka družina v vojsko vsaj enega ali več mož, je naravno, da v vsaki družini s strahom pričakujejo, kdo je padel. Kakšna požrtvovalnost in kakšno samozatajevanje in kakšna duševna moč vlada v mladem bolgarskem narodu!

Listi ne naznanjajo imen mrtvih in ranjenih in tudi vlada ne poroča družinam, kakšna usoda je zadela njihove člane. In vendar ni dozdaj še noben človek zahteval od vojnega ministrstva poročila, ali je ta ali oni junak živ ali mrtev. Zanimati se za posameznega vojaka v trenutku, ko je zapleten cel narod v tako veliko vojsko, se zdi Bolgaru nejunaško; zdi se mu, da bi bilo to pomanjkanje ljubezni do domovine.

Včeraj sem videl na postaji — piše nek dopisnik — kamor je pripeljal vlak ranjene iz bitke pri Lüle Burgasu, kmetico, ki se je približala ranjenecu, ki so ga nesli v bolnišnico.

Vprašala ga je, kaj je z njenim sinom. Ranjenec ni mogel materi utajiti žalostne resnice.

Zena je obleдела, zdelo se je, da pada v omedlečico, a naglo se je zravnila, vzdignila glavo ter odšla. Samo žepni robec je držala pri ustih. Občinstvo je občudovalo mater, ki je znala v tako groznem trenutku zatajiti svojo bolelost, in je dala temu tudi izraza. Toda mati je samo vzdihnila.

Neki starček v Sofiji je slišal, da se je njegovemu sinu, ki je šel v vojsko kot prostovoljec, tudi nekaj pripetilo.

Hitel je v Staro Zagoro, kjer je bilo takrat stanišče generalnega štaba in potem v Mustafa Pašo. V obeh mestih je hodil iz bolnišnice v bolnišnico, od postelje k postelji ter iskal svojega edince. Med ranjenci ga ni bilo; izvedel je, da je padel pri Lozengradu . . . ali je živ ali mrtev ni vedel nihče.

Pojdem med mrtvece, je rekel starček ter hitel v Lozengrad.

Ko je tja prišel, je videl bojno polje pokrito s snegom in snežena odeja je pokrila vse, ki so padli, vse, tudi njegovega sina.

Kako je na Kosovu.

Piše Strašimir Lj. Miletić,
predsednik akademičnega kluba
»Slovanski Jug«.

V Giljanu.

Po padcu Prištine je bila vrsta na Giljanu, ki se nahaja nedaleč od stare meje, dva dni hoda iz Prištine.

Vojska s četaši ni našla skoro nobenega odpora. Ko je turška vojska odhajala na mejo, so bili Srbi v Giljanu v velikem strahu pred splošnim klanjem; Arnavti so javno pretili z ubojstvi. Po takem neznanem stanju je prišla svoboda, zato so Srbi z neskončnim veseljem pozdravili srbsko armado, ko je ukorakala v Giljane.

Giljane je mesto z 10.000 do 15.000 prebivalci. Večji del so Srbi, manj je Turkov in Arnavtov, ki se tu že izgublajo.

Ko se je začelo po hišah pobirati orožje, so Arnavti iz hiš streljali na naše vojake, kar so pa po zaslugi plačali.

Mesto je razdeljeno v dva popolnoma ločena oddelka: srbski in turški. V turškem oddelku se vidijo na hišah bele zastavice; po ulicah pa se od časa do časa pokaže srbska straža, ki išče orožje. Močiča preplašeni turški starci, žen in otrok, ki niso mogli pobegniti, si je zavila glave in plašno bega po svojih dvoriščih, da bi se na kak

Bojazen pred državnim polomom je torej popolnoma neutemeljena.

Dandanes nimamo državnih papirjev brez pokritja v gotovini ali kake druge varnosti, o katerih bi se vedelo, da se ne bo dobilo zanje toliko zlatega denarja, kot ga obetajo.

Bankovci avstrijske banke imajo pokritje v zlatu, vrednostnih papirjih ali teratvah avstr.-ogrške banke. Izključeno je torej, da bi se njihova vrednost zmanjšala. Ni razloga, da bi kdo zahteval zlato ali srebro mesto bankovcev. To bi bilo zelo škodljivo, ker bi se na ta način manjšal zaklad zlata avstrijsko-ogrške banke in tako krčila višina, do katere sme izdajati bankovce.

Avstrijsko-ogrška banka ni dolžna za bankovce plačevati zlata, tem manj je mogoče zahtevati plačevanje v zlatu pri drugih denarnih zavodih.

Za naše razmere so gotovo sledeče posledice balkanske vojne:

Zmanjšal se bo izkraj izvoz v te dežele, ki je tako ugodno razvit, zato pa se obeta tem večja razširjenost v bodočnosti.

Razven tega bo povzročil v Srbiji, Bulgariji, Črnigori in Turčiji sklenjeni moratoriji (določba, da so vsi dolгови tri mesece pozneje zapadli, kot je bilo prvotno določeno) težave, ker bodo kupci v teh deželah našim dobaviteljem pozneje plačevali in bo kapital obtičal dalj časa v prometu in se ne bo mogel rabiti plodonosno drugod. — Toda obresti so zagotovljene, ker teko kljub moratoriju dalje kakor v navadnih rednih razmerah.

Iz navedenega je jasno, da ni niti najmanjšega vzroka za strah ali celo za ne-
previdna dejanja, ki gotovo ne pospešujejo zboljšanja tesnih razmer in ojačenja denarnega gospodarstva.

Tudi je umljivo, da v splošno izobraženih krajih ni nikakih pojavov strahu in nemira, ampak samo tam, kjer ljudstvo gospodarsko še ni dovolj napredovalo, nastaja bojazen, kakor se je primerilo ravno v Galiciji, kjer je moralo namestništvo miriti ljudi z uradnimi izjavami.

Naše občinstvo stori najboljše, ako ohrani mirno kri in se ne da begati z raznimi govoricami.

Sloga med balkanskimi državami v vojnem in mirnem času.

Piše profesor A. Bezenšek.

Sofija, 24. nov.

Prva zadača evropske diplomacije po sklenjenem miru bude, da vseje neslogo med balkanske države ter da izvleče v bodočnosti iz tega one koristi, katerih v sedanjosti ne more dobiti.

Balkanska zveza je obdana kakor z močnim železnim oklepom, preko katerega ne morejo segati dolge roke diplomatov, da bi zdaj tega zdaj onega zaveznika pobožale, a drugega pa dregnile. Poskusi v tem smislu se sicer delajo od nekih bližnjih sosedov, a do sedaj so brezuspešni. Vendar to jalovo delo ne plaši dotičnih diplomatov, oni ga nadaljujejo z vso gorečnostjo, a njihovi trabanti, — plačani časniki — trobijo razne izmišljenosti po svetu, da bi pripravili javno mnenje v tem smislu, naj bi začelo odobravati »djanja in nehanja«
dotičnih diplomatov in državnikov. »Calumniare audacter, sem-

per aliquid haeret«. Po tem receptu se ravna gotovi časniki v poslednjih tednih glede Srbije. Dobro je, da jim nobeden resen človek ne verjame, kar pišejo. Oni pač pišejo, ker jim je tako diktirano. Pred kratkim so pisali drugače, ker jim je bilo drugače diktirano.

Sicer pa takšno postopanje nič ne moti zveznih držav. Te vedo, da je tisti oklep močnejši od železa in jekla, ker ima moralno vrednost. Ako tega ni, kako bi bilo mogoče prvič, štiri države, ki so živele toliko desetletij v hudem nasprotju, v tem krogu zjediniti; drugič, v tako težkih časih bivše zopernike skupaj držati v največji slogi, ko je vsaka država pozabila svoje posebne interese, in se vse štiri žrtvujejo za obči blagor in za sveti namen, osvoboditi brate iz neznoznega turškega jarma.

Ta sklep ima torej ne samo moralno, ampak še neko **čarodejno** moč, katere vse zvitosti zunanjih diplomatov ne bodo mogle oslabiliti. A lahko se celo zgodi, ako se nekoja nepoklicana roka dotakne tega sklepa, da si opeče vseh pet prstov.

Delo zaveznikov na Balkanu se ne bo skončalo samo s premaganjem skupnega sovražnika — Turka. Tega si nobeden zaveznik ne domneva. Še veliko važnejša je njihova **sloga in vzajemna pomoč nadalje, ko bo treba iz novega izdati na razvalinah evropske Turčije.**

Jako dobro se izrazi »Mir«, da bude v tem slučaju Balkanska zveza imela svoj **zrelostni izpit.**

Sovražniki balkanskih narodov si že zdaj predstavljajo, da se bodo ob tej priliki javile težavne zadače za vse »abiturijente«. Brez težav sicer ne gre pri nobenem izpitu, najmanj pa pri zrelostnem, to je vsem balkanskim udeležencem na umu. Ampak hudo biva je, ako skuša kaki zunanji »prijetelj«
še iste potežkoče povečati.

A taki »prijetelji«
so se nepoklicani javili v trenutku, ko je razdeljenje Turčije prišlo na dneven red. Ker drugega ne morejo storiti, začeli so intrigirati proti složnim sosedom-zaveznikom, da bi zanetili vsaj iskro nespozumljenja med njimi, kajti zviti diplomati in državniki vedo, da iz male iskre lahko nastane cel **požar**, samo ako se podpihuje. A za pihanje so tisti napihnjeni gospodi še bolj sposobni kot kovaški mehi.

S pihanjem to je z **intrigami**, hočejo dobiti že dolgo pričakovani del dote hudo bolnega moža. A to se jim ne bode posrečilo, ker upati je, da so zavezniki dovolj pametni in nobeden med njimi se ne bode dal »zapeljati v skušnjave«.

Edini pogoj za to pa je — kar priznava vsi resni političarji na Balkanu z vladnimi organi na čelu — da gledajo, da vse sami med seboj **razdele** in da ne dovolijo, da bi se mešal kdo od zunaj niti pri najmanjšem vprašanju, katero se tiče njihovih v zajemnih odnosajev.

Ako se pa pojavi kakšen spor med zavezniki, naj se po mogočnosti izgadi precej med njimi, ali pa se naj odloži za pozneje, ko bodo okoliščine bolj ugodne.

Najprej naj sključijo zavezniki pogovore za mir s Turčijo, in to za tak mir, kakoršen odgovarja njih žrtvam, današnjim potrebam in bodočim aspiracijam; a potem naj opredelijo s skupnimi močmi svoje odnose k velikim državam na normi, katera je obča vsem zaveznikom. Nobena država pa ne sme zase in na svojo roko sključiti dogovor z eno ali drugo velemočjo.

»Čim bo balkanska zveza opredelila svoje odnose proti Turčiji in drugim državam skupno, — tako piše vladni list »Mir«
v včerajšnjem broju — tedaj bo imela dosti svobodnega časa za uredbo svojih notranjih zadev. Zavezniki, zedinjeni s krvjo in ognjem v vojni, ki se približuje h koncu, bodo lahko nadaljevali svojo zvezo i v mirnih časih ter bodo postali glaven in rešen faktor glede vsega, kar se tiče bodočnosti na Balkanu.«

A glede onih, ki delajo razne intrige, pa govore o svobodi balkanskih narodov, veljajo besede, katere je izustil francoski duhovnik (abbé) Siéyès:

»Ils veulent être libres et ne savent pas être justes.«
(Oni hočejo biti svobodni, a ne umejo biti pravični).

Iz Jambola v Bulgariji.

(Izvirni dopis. — Piše Metod Ustičkov.)

Dne 12. novembra je dospela v Jambol češka sanitarna ekspedicija zdravnikov in bolniških strežnic ter pripeljala s seboj vso potrebno opremo s posteljami vred. — Dne 9. in 10. novembra je bil kralj bulgarski v naši kapeli pri sveti maši. Po maši se je prijazno pogovarjal z redovniki in redovnicami ter jim častil, da imajo tako lepo urejeno bolnišnico za ranjence. Posebno se je zanimal za bulgarskega duhovnika iz Štipa v Makedoniji (t. j. sam naš dopisnik Metod Ustičkov); to mesto namreč slovi po svojih rodoljubnih in junaških prebivalcih, ki so se že pred prihodom bulgarske vojske sami rešili turškega jarma. Kralj je v kapeli zelo pobožno molil in potem še nas ponovno prosil, naj molimo za srečen in trajen uspeh sedanje vojske. Pred odhodom je podaril nekoliko podpore za naše ranjence.

Sedanja vojska je tako polna junaških in ganljivih zgledov, da ne vem, kje bi začel pripovedovati. Najprej nekaj ljubkega. Naše čete so imele slovesen vhod v mesto Mustafa Paša, ki se bulgarsko imenuje Svilen zaradi svile, ki se tu proizvaja. Neki častnik je v kotu stranske ulice opazil turško dete, ki se je na vse pretege jokalo. Častnik je bil v zadregi. Otroke pestovati se za častnika v vojski ne spodobi, vendar se mu je zdelo preveč kruto, če bi ga prepustil gotovi smrti. Stopil je torej s kornja ter skrbno pobral malega Turčina. V tem trenutku se je poleg njega razpočila turška krogla in ubila konja. Tako si je častnik rešil življenje, ker je rešil turško dete. Malega turškega vjetnika so po častnikovem naročilu odpeljali v Sofijo; tam so ga slovesno sprejeli in izročili častnikovi družini.

Pred obzidjem istega mesta je prodiral bulgarski stotnik Tadžer. Silovito turško streljanje je njegove vojske nekoliko zadrževalo, da so hoteli obstati. Ko je stotnik Tadžer to opazil, je vtaknil meč v nožnico

in samokres za pas, si prižgal cigareto ter sam korakal naprej, dasi so okoli njega žvižgale goste turške krogelje. Ta zgled mirne neustrašenosti je vojske navdušil. Potem je stotnik Tadžer zopet prijel za orožje, nasadil svojo čepico na konec svoje sablje ter tako na čelu svoje čete teklen proti Turkom. Bulgari so dobili ojačenja in kmalu osvojili kolodvor in mesto Mustafa Paša.

Včeraj sem šel na naš kolodvor, da bi pomagal ranjence iz železniških vagonov prenašati na vozove. Na potu sem srečal več približno 12letnih bulgarskih dečkov, ki so na malih vozičkih prevažali ranjence; v nekoliko urah so ti mali rodoljubi okoli 50 ranjencev prepeljali s kolodvora v mestne bolnišnice.

V mestecu Trn je poseben odbor meščanov zbiral darove za ranjence. Siromašen osemletni deček Peter Barinski se je predstavljal odboru in mu ponudil svoje edino premoženje — malega psička. Svojo ponudbo je odboru priporočal z besedami: »Vzemite mojega psička v vojsko; pomagajte vam bo Turke poditi.«

Če stopite v kako bolnišnico za ranjence, ne slišite nikakega stokanja ali joka, ampak povsod le veselje. Bolniški strežniki bere na glas najnovejšo vesti iz časopisa. Ko bere o kakem novem bulgarskem uspehu in turškem porazu, takrat ranjenci zaženejo strašen krik in ponavljajo oni »hura«, ki s strahom prešinja turško vojsko. Oni ranjenci, kateri ne morejo ploskati, pa z nogami udarjajo ob postelje, da tako razodevajo svoje veselje in navdušenje.

Med pisanjem tega-le dopisa sem prejel 700 frankov, kateri ste mi za ranjence poslali iz zbirke »Slovenčevega«
uredništva. Vaš dar sem takoj izročil našemu meščanskemu odboru za podporo ranjencev ter poskrbel, da bo ta dar objavljen v naših časopisih kot dar katoliških Slovencev. V srečo si štejem, da morem bratskemu slovenskemu ljudstvu sporočiti najtoplejšo zahvalo Bulgarov za tako veliko-dušne dokaze bratske ljubezni.

ZA BOŽIČNO DOBO PRIPOROČAMO CERKVENIM ZBOROM SLEDEČE SKLADBE:

Hribar p. Angelik: **Advetne in božične pesmi** za mešani, deloma moški zbor. Part. 2 K 40 vin., glas po 6 vin.

Grum Anton: **Pet božičnih pesmi** za mešani zbor, soli in orgle. Part. 60 v.

Chloudowski dr. Anton: **Božične pesmi** za mešani zbor. Part. 1 K 30 vin.

Sicherl Jos.: **Božične pesmi**, Riharjevi in drugi napevi za mešani in moški zbor. Part. 1 K 20 vin., glas po 30 v.

Hladnik Ig.: **Četvero božičnih pesmi** za mešani zbor. Part. 80 vin.

Mihelčič Al.: **Božične pesmi** za mešani zbor. Part. 1 K 40 vin.

Kimovec Fr.: **Rihar renatus**; zbirka cerkvenih pesmi za mešani zbor. Part. 3 K, glasovi po 40 vin.

Leban Janko: **Zbirka cerkvenih pesmi** za mešani zbor. Part. 1 K 40 vin.

Hladnik Ig.: **Dva božična slavonspeva** za mešani zbor, soli in orgle. Part. 1 K.

Mohorjani — vsi se spomnite „Slovenske Straže“!

način rešila. Dasi se žensk in otrok ni nihče dotaknil, vendar so se godile stvari, ki dokazujejo, da te ženske ne znajo spoštovati svobode, ki jim je bila dana. V svoji obleki, za pasom in drugod so skrivale revolverje in krogelje. O sovražnem odporu turškega in arnavtskega prebivalstva pričajo mrličji po dvoriščih in mlake strjene krvi.

V srbskem okraju se veselejši diha.

V Giljanu je trgovina zelo slaba. Ljudstvo v okolici je zelo revno; kar si je kdo prištedil, so mu pobrali Arnavti. Kjerkoli so Arnavti, tam ni zemlja nikjer obdelana. Ogromne prostore pokrivajo gozdi in livade, le krog hiš je kak kos obdelane zemlje. Vendar je pa krog Giljana drugače; tu je skoro vse zemljišče obdelano. Seveda pa Srhom njihova pridnost ni veliko pomagala.

»Komaj nam je grozdje dozorelo,«
tako so se nam potožili Srbi, »so prišli Arnavti in ga obrali pred našimi očmi. Ko smo omeli (omlatili) pšenico in dali Bogu, kar je božjega, cesarju, kar je cesarjevega in agi, kar je njegovega — nismo vedeli, ali bomo imeli čez zimo hrano in nam vsega ne odneso Arnavti. Ako je kdo imel malo boljše živino, je dobro vedel, da je ne bo dolgo imel.«

Tako bedno je živel Srb v tej krajih — od danes do jutri. Nesrečne politične in gospodarske razmere so ga ubile, da je izgubil vsako samozavest. Celo sedaj, v dneh svobode, hodi sklonjen in sključen in ne ve, ali so vse te sanje ali je resnica.

Krog Giljana je gospodoval glasoviti arnavtski vodja Adem. Bil je strah in trepet celi okolici; tekom svojega življenja je ubil nad 40 Srbov. V eni izmed planin nad Giljanom je bil ta grozovitež ubit v trenutku, ko je iz zasede streljal na srbsko vojsko. Od srbskih vojakov in četašev ga ni nihče spoznal in je z drugimi ubitimi Arnavti vred obležal na mestu. Ko je uboga raja po okolici zvedela za njegovo smrt, si je oddihnila v nepopisnem navdušenju.

V srbskem oddelku, ki je mnogo lepši nego turški, se nahaja najlepša šolska zgradba srbskih ljudskih šol v Stari Srbiji. Je to nova, moderna stavba z nadstropjem, v bližini lepe, veličastne cerkve.

Ne da se popisati radost ljudstva, ko se je zvon potegnil v zvonik in se je oglasilo zvonjenje. Kadarkoli je zadonel zvon, so se množice srbskega ljudstva zbrale pred cerkvijo in se pobožno križale.

Začasa letošnjega arnavtskega gibanja, so Arnavti srbsko šolsko poslopje uporabili za kosarno. V isti namen je sedaj poslopje služilo Turkom, za njimi pa se je vanj naselila srbska armada.

V mestu ni pravih hotelov. Vse so samo navadne turške krčme — »hani«. Kava se kuha pred vami na žerjavici, ki se nahaja v kaki ilovnati ali pločevinasti skledi.

Troši se tu večinoma blago avstro-ogrškega izvora.

Trgovine so tu malo bolje nameščene kakor v Prištini, a istotako ne napravijo nobenega vtisa. To so stare zgradbe z velikimi zaklopnimi oknicami, ki služijo z ulice kot prodajalna miza, trgovinski prostori so pa globlje zadaj.

Sredi mesta se nahaja »beledija«
— občinski urad, stara zgradba z nadstropjem. Na pročelju ima sedaj napis v cirilici: »Kraljevska srbska sodnija občine giljanske.«

I. Fr dohtari.

Dons zjutri sa me pa že tku strašn bulele lase, de sm čutu, če sm se zajne prjeu, kokr de b mou ceu mrauliše tisteh ta hudeh ta rdečeh mraulincu na glau.

»Holt, tula je pa en slab znamenje! Če me uja pu letašnem prdelke useli tkula lase bulele, kokr me dons, m pa res na u družga kazal, kokr use štarje na kou ubest.«
Tku sm s mislu in se tipu in šlatu prou previdn pu glau.

»Neki u treba tlela ukrent, pa nej s že u kar če. Tkula na morm trpet; če se um pa sam čmažu in cajtu, se znam pa zakulupirat in s še kašna hujš bulezen nakopat. Ta nar bi pametn u še, če se ubrnem preci na kašnga brihtnga dohtarja, ke ma že sam dost praske u takeh bulezneh; sej neki prjatlu mam še zmeri med dohtarjem, če prou jh je že precej udrajžal dol na Balkan.«

Tku sm s mislu in se podam h enmo dohtari. ke se zastop na use bulezn, če se na motm, še clu na srčne in ke se puznava že iz tisteh času, ke je še rank Grabluc petrulume lampe pu iblanskeh ulcah pržigu. »Če me ta na u pucajtu«, sm s mislu, »me na u nubedn.«

Ke sm pršou h nemu u tista čakalnače še ni bla ura anajst, al u čakalne je biu pa že tak drejn, de že nism mou več kam stopt, in tu sameh bouniku iz cegleem ud ukrajne bulniške blagajnce u rok.

»No, ta u lepa! Če um tlela čaku tulk časa, de u dohtar use tela ldi pucajtu, um preh umeru, predn um na vrsta pršou.«

Tku sm s mislu in začeu bounikem pu kurjih učesah ceptat in jh s kumoucem udriavt tku, de sa kar cvelil kot pudgane in tku sm se iz velika muja

Kranjska vojvodina garantira za kranjske posojilnice.

Deželni odbor kranjski je v svoji večerajšnji seji storil velepomemben odločilen korak v varstvo zadrugištva v naši deželi. Sklenil je, da se posluži pooblastila, katero mu je dal deželni zbor v svojih sejah dne 18. februarja 1911 in 24. julija 1912 in prevzame deželno garancijo za hranilne vloge pri kranjskih posojilnicah, ki spolnijo gotove od deželnega odbora določene pogoje.

Deželna garancija pomenja absolutno sigurnost hranilnih vlog za vsak slučaj, ki je sploh mogoč. Kajti dežela s svojo davčno močjo je nekaj absolutno trajnega, kar ostane za vse veke. Želeli je, da se posojilnice v obilnem številu poslužijo možnosti zadobiti deželno jamstvo. Če je tudi posojilnica že sama na sebi popolnoma varna, ima vendar deželna garancija zanjo veliko vrednost, kajti deželo pozna vsakdo in ve, da njena davčna moč dosega ogromne svote. Nezaupanje tu niti mogoče ni.

Deželni odbor je pa jako pametno določil, da morajo posojilnice, ki hočejo postati deležne udobnosti deželnega jamstva, za to tudi nekaj dati in sprejeti stroge pogoje, ki so pa zopet le v njih korist. Posojilnica, ki teh pogojev ne sprejme, ne bo deležna deželnega jamstva. Tu ne bo nobene izjeme.

S posebnim veseljem bo pozdravil vsak pameten zadrugiški sklep deželnega odbora, da se ustanovi poseben deželni zadrugiški garancijski sklad, v katerega mora prispevati znaten del svojega čistega dobička vsaka posojilnica, ki hoče postati deležna deželnega jamstva. To bo nek skupni rezervni sklad kranjskih posojilnic, ki bo služil solidarnim interesom kranjskega zadrugištva. Ta sklad lahko sčasoma doseže zelo velike svote in postane pravi blagoslov našega zadrugištva.

V zmislu sklepov deželnega zbora je moral deželni odbor omejiti garancijo na tiste posojilnice, ki so včlanjene v »Zadrugi zvezi« v Ljubljani. S tem pa deželni odbor nikakor ni hotel izreči kako nezaupanje proti drugemu delu kranjskega posojilništva, ki doslej še ni včlanjeno v »Zadrugi zvezi«. Nasprotno: Deželni odbor je v posebnih soglasno sprejeti resoluciji izrekel nujno željo, da bi mu bilo omogočeno raztegniti deželno jamstvo tudi na take kranjske posojilnice, ki doslej še niso včlanjene v ljubljanski »Zadrugi zvezi«.

Jeseniške novice.

j Smrtna kosa. Preteklo nedeljo je bila na Jesenicah pokopana gospa Marija Ferjan, soproga veleposestnika gosp. Janeza Ferjan. Bila je kumica zastave Katol. del. društva, zato jo je imenovano društvo spremljalo z zastavo in godbo na zadnji poti, in pevski društveni zbor je zapel par ginjažih žalostink. Pogreb ugledne gospe je bil naravnost impozanten. Blagi pokojnici večni mir, potrti rodbini naše sožalje!

j Miklavčev večer s predstavo priredi Katol. delavsko društvo v četrtek, dne 5. decembra, ob pol 8. uri v »Delavskem domu« na Savi. Darila se sprejemajo ravnotam v četrtek popoldne. Vstopnina: Sedeži 1 K, stojišča 30 h; otroci v spremstvu staršev so vstopnine prosti. — K ljubkemu otroškemu večeru vabimo!

j Za balkanske ranjence so naši dobri ljudje darovali zopet 92 K 80 h. Ako prište-

zimo znesek preteklega tedna 264 K 65 h, imamo vsoto 357 K 45 h.

j Slomškova slavnost. Na naši jeseniški šoli se je vršila Slomškova slavnost na prav poseben način. Gg. katehetje so imeli ta teden pri svojih urah v posameznih razredih razgovor o Slomšku, potem pa so otrokom razdelili Slomškove slike, kar je napravilo otrokom veliko veselje. Učiteljsvo ni hotelo ničesar napraviti, ker se smatra za nevredno proslavljati Slomška, »ki ga visoko čisla kot domoljuba in narodnjaka«, kakor je blagovolil neki tukajšnji učitelj s svojim podpisom izjaviti v »Slovenec«.

j Brezimna pisma. O naših šolskih razmerah dobivajo vsi, ki imajo pri šoli kaj besede, tako pri občini, kakor pri krajnem šolskem svetu, cele vrste brezimnih pisem in pritožb. Naj bi se mnogoštevilni nezadovoljniki podpisali, da se stvari preiščejo in dožene njih istinitost. Vsi, ki take pri-

jemo znesek preteklega tedna 264 K 65 h, imamo vsoto 357 K 45 h.

je že naprej zapisat, ke še na veja, kua mu fali. Sej lohka kerga zagiftaja. »Tist bod pa kar brez skrbi, Pepe! Jest že take arcnije pišem, de na morja nubenmu nč škodvat, pa nej se iz nim maže, al pa če jh piše.«

»Tu je že use prou in lepu; al bouni vnder na pride h nm za tu, de b mu kej taga zapisal, de b mu na škodval, ampak zatu, de b mu zapisal kej taga, de b mu nual.«

»Lub moj Pepe! Tistga pa jest na smem. Ukrajna bulniška blagajna je usm sojem dohtarjem naprej predpisala, de na smeja bounikem zapisvat drageh arcnij. Več ket en zeksar na smeja kuštat, sa rekl pr ukrajn bulnišk blagajn, drgač mama zguba. In, Pepe, kua se dobi u uputek za en zeksar, tu s pa že lohka misleš.«

»Voda, a ne?«

»Voda u flaše, kua pa druzga. No, viš in voda jest tud tiela pišem; le pugglej, na ush recepteh stuja zapisan pu letinsk: »aqua destillata.«

Za kua pa pol pišeja tiela na recept pu tri kufežlice na dan; voda ja na u nubenmu nč škodvala če ja spiše deset litru na dan.«

»Več kef tri kufežličke na dan na smem zapisat, ke u aputek tud voda precej kušta. Pa tud če b zapisu bounike, de nej cela flašca, ke ja dubi u

drugim zavodom nego z »Zadrugišno zvezo« ali pa s tisto denarno centralo, ki jo določi »Zadrugiška zveza« sama.

6. Posojilnica se obveže, pokoravati se glede iztirjanjanja obresti in glavnice nalogom »Zadrugišne zveze« in sploh natančno držati v vsakem oziru zadrugišno disciplino, izvirajočo iz članstva pri »Zadrugišni zvezi«.

7. Posojilnica se obveže, plačati vsako leto anticipativno v deželno blagajno za »Deželni zadrugiški garancijski sklad« svoto, ki je enaka petini čistega dobička preteklega leta.

Ta sklad služi izključno v zadrugišne namene in ga porabi predvsem deželni odbor v pokritje morebitne škode, ki bi zadela deželo iz njenega jamstva. V katerikoli drug namen — ki sme biti samo zadrugišen, ga pa sme dežela rabiti le v sporazumu z »Zadrugišno zvezo«.

Zaklad upravlja in zastopa deželni odbor.

8. Posojilnica, ki bi prestopila predstojajoče obveze, zapade konvencionalni kazni do najvišjega zneska njenega rezervnega zaklada na korist »Deželnemu zadrugišnemu garancijskemu zakladu«.

O tem razsodi posebno razsodišče treh članov, ki se sestavi tako, da enega člana imenuje posojilnica sama, enega »Zadrugiška zveza«, tretjega (načelnika) pa deželni odbor.

Poziv za sestavo razsodišča izda deželni odbor. Če bi se razsodišče iz kateregakoli vzroka ne konstituiralo v 14 (štirinajstih) dneh potem ko je deželni odbor bil izdal svoj tozadevni poziv in imenoval načelnika, ali če bi razsodišče v treh tednih po konstituiranju ne izdalo svoje odločbe, preidejo vse pravice in dolžnosti razsodišča na deželni odbor sam; poslednje pa ne velja v slučaju, da bi ležal zadržek pri postopanju od deželnega odbora imenovanega načelnika razsodišča.

Odločba razsodišča odnosno namestujočega deželnega odbora stopi takoj v veljavo in ni proti njej nobene pritožbe.

Določena konvencionalna kazen je plačljiva v 14. dneh od dne dostavitve odločbe razsodišča odnosno deželnega odbora.

Načelstvo posojilnice vzame na znanje, da so njegovi člani napram posojilnici osebno in solidarno odgo-

vojni za vsako konvencionalno kazen, ki bi zadela posojilnico po njihovi krivdi bodisi radi zle volje ali radi malomarnosti.

9. Če deželni odbor prevzeto deželno jamstvo pozneje umakne, velja ta umaknitev samo za take hranilne vloge, ki se vložijo po razglasu umaknitve v ljubljanskem dnevniku »Slovenec« ali pa v ljubljanskem uradnem listu. Popred vložene hranilne vloge pa osaneje tudi naprej brezpogojno pod deželnim jamstvom in posojilnica osane na vse predležeče pogoje toliko čas vezano, da vrne vložnikom vse po deželi zajamčene hranilne vloge z obrestmi vred ali pa da se vložniki sami odpovedo temu jamstvu v poverjenih listini, vloženi pri deželnem odboru.

10. Deželno jamstvo stopi za posojilnico v veljavo s tistim dnem, ko je razglašil deželni odbor v ljubljanskem dnevniku »Slovenec« z izrecno navedbo posojilnice, za katero velja jamstvo.

11. Samoposebi se razume, da je pod »Zadrugišno zvezo«, ki se imenuje v predležečih pogojih, razumeti samo obstoječa »Zadrugiška zveza« v Ljubljani, registrirana zadruga z omejeno zavezo.

12. Posojilnica, ki hoče deležna postati deželnega jamstva, mora sprejeti vse navedene pogoje z načelstvenim sklepom in predložiti »Zadrugišni zvezi« poverjen prepis dotičnega sejnega zapisnika načelstva, v katerem morajo biti doslovno zabeleženi vsi pogoji deželnega odbora pod A in B, točke 1. do 11.

Stvar »Zadrugišne zveze« je, da predloži posojilnično izjavo deželnemu odboru, ki potem odredi, kar smatra kot umestno.

C. Deželni odbor si pridržuje, ugotoviti posebne pogoje jamstva pri posojilnicah izredno velikega obsega.

Obenem je deželni odbor soglasno sklenil sledečo resolucijo: V smislu sklepov dež. zbora izraža deželni odbor nujno željo, da se tudi tisto zdravo zadrugištvo v deželi, ki stoji sedaj še izven ljubljanske Zadrugišne zveze, čim preje priključi tej zvezi in da se tako ustvari možnost, da postanejo deželne garancije deležne tudi take posojilnice, za koje po dosedanjih sklepih deželni odbor še ne more izreči deželnega jamstva.

odmerjene občinske doklade, pa naprednjaki niso glasovali zanje.

Obrotno-nadaljevalni šoli je predlagalo županstvo 3000 K. Odbornik Ivan Kavčič je vprašal župana, kako da ni med pokritjem navedeno, koliko prispevka upa dobiti za to šolo od vlade, deželnega odbora in trgovske zbornice. Župan pravi, da upa, da bo vlada pokrila vsaj dosednji primanjkljaj. — Podpore idrijskim dijakom na visokih šolah so tudi letos vzbudile nekaj boja. Deželni odbor je določil za lansko leto 2500 K, županstvo je predlagalo za prihodnje leto 3000 K, večina pa je sklenila povišati znesek na 4000 K. Če bi se bilo županstvo držalo odloka deželnega odbora, bi se najbrže ne bil nihče izpodbijal, ker znesek 2500 K v polni meri zadostuje, da dobé podpore vsi vredni in potrebni visokošolci. Že dosedaj niso porabljali kredita samo za visokošolce, ampak tudi za gojence drugih za-

Idrijske novice.

Proračunska seja dne 23. novembra je bila kaj živahna in deloma tudi zanimiva. Od napredne strani se je predlagalo, da se znižajo nekatere redne postavke, n. pr. za popravo in vzdrževanje ulic polovico, prispevek ubožnemu zakladu tudi polovico; tudi posamezne postavke med izredno potrebščino naj bi se znižale. Doklade občinske naj se določijo: na hišno-najemninski davek 25%, na druge davke 68%. Ko je bilo pa čas glasovati za tako

pririnu du dohtarjuveh urat in smuk notr.

Gespud dohtar me je ta peru hip mejčken grdu in pud čela pugledu in tud za mana u čakalnc se je šlišu en šunder in gudrnajne, al ke je gespud dohtar spuznou, de sm jest, se mu je prec ubraz razvedru in punudu m je clu stou tam u enmo kot:

»Na, Pepe, tamla se mal used in pučaki, de um jest tela recepte spisu, ke jh mam še tiela; sej jh ni več ket eneh trideset še. Ze ud sedmeh zjutri hetim in pišem tku, de mam že kar trde prste, pa še na vem, če um du anajsteh z usm fertik.«

»Za kerga pa pišeja tui receptu, če duvolja uprašajne?«

»I, sej veš; za tela, ke tiela uzuni čakaja.«

»Ej, za te b pa lohka sprut recepte pisal, kokr jh pišeja, de zveja kua tem al unmu fali.«

»Pepe, ni mogoče! Če b jest usagca pusebi preiskou in mu pol recept napisu, b na biu en ceu teden gutou sam iz tistem, ke prideja en dan h men pu pumuč. Če če bt edn dohtar ud ukrajne bulniške blagajne, more bt praktičen, drgač ne pride vn iz sojmo delam in časam.«

»Tu jm prou rad verjamem, gespud dohtar! Al kuku pa moria enmu arcnij-

je že naprej zapisat, ke še na veja, kua mu fali. Sej lohka kerga zagiftaja.«

»Tist bod pa kar brez skrbi, Pepe! Jest že take arcnije pišem, de na morja nubenmu nč škodvat, pa nej se iz nim maže, al pa če jh piše.«

»Tu je že use prou in lepu; al bouni vnder na pride h nm za tu, de b mu kej taga zapisal, de b mu na škodval, ampak zatu, de b mu zapisal kej taga, de b mu nual.«

»Lub moj Pepe! Tistga pa jest na smem. Ukrajna bulniška blagajna je usm sojem dohtarjem naprej predpisala, de na smeja bounikem zapisvat drageh arcnij. Več ket en zeksar na smeja kuštat, sa rekl pr ukrajn bulnišk blagajn, drgač mama zguba. In, Pepe, kua se dobi u uputek za en zeksar, tu s pa že lohka misleš.«

»Voda, a ne?«

»Voda u flaše, kua pa druzga. No, viš in voda jest tud tiela pišem; le pugglej, na ush recepteh stuja zapisan pu letinsk: »aqua destillata.«

Za kua pa pol pišeja tiela na recept pu tri kufežlice na dan; voda ja na u nubenmu nč škodvala če ja spiše deset litru na dan.«

»Več kef tri kufežličke na dan na smem zapisat, ke u aputek tud voda precej kušta. Pa tud če b zapisu bounike, de nej cela flašca, ke ja dubi u

aputek, naenkat vn spiše, b ga mou druh dan že spet na glau, de b m pršou jamrat, de se ni bulez nč na bulš ubrnila. Tku pa, če usak dan spiše sam pu tri žličke, imam pa vnder pred nim saj en teden gmah in u enmu tedne se velik spreubrne, entveder de bounik umre, kar je zame ta nar bulš; al de se naveliča bt bulan, kar zame tud ni slab; al pa pride holt še enkat h men pu recept al bulš rečen: pu ena flašca »aqua destillata« in tku naprej. Scer pa, pu pravic rečen: kermu vera na pumaga, mu tud arcnije, ke jh smema zapisvat bounikem iz ukrajne bouniške blagajne, na uja pumagale. Viš, in pol je že use glih, če bounika preh videm in ga prašam kua mu fali in mu pol šele recept napišem, al pa če mu preh recept napišem predn pride bounik h men in ta zadna je še zmeri bulš, ke na ta viža saj bounike hitr udpravem in se jm ni treba predouh drejnat pr men in čakati.«

»Tu že sprevidem, de ma nhn način res soja dobra plat, ferbčn sm pa le, kuku gre tu izpud rok.«

»Čist enastavn! Mejčkn putrp, uš prec vidu!« Gespud dohtar je na tu udperu urata ud čakalnce in notr je prlezou en mužakar iz strašn kislimo ubrazam.

»Kua vam fali?« prašu je gespud

dohtar, ke mu je pumulu bounik tist cegle ud ukrajne bulniške blagajne pud nus.

»Uh, pu celmu žvot me trga in bode tku hedu, de na morm prou nč delat.«

»Aha; vi b rad en čas duma ustal, de b se pucajtal, kene?«

»I sevede, gespud dohtar!«

»Dobr; tiela mate recept, pejte j nim u aputeka pa ute dubl ene arcnije. Ud teh arcnij uzemte usak jutru, upoune in pa zvečer pu ena kufežlička not; pa u pojst ustante in dobr se zavite, de se ute spull — če nimate kašnga druzga nujnga dumačga uprauka. — Če vam čez en teden na u udlegl, pa se spet uglaste! No, pa mislem, da u enmu tedne ute že tulk h seb pršli, de ute šli lohka delat. Tiela mate pa še tale cegle; tega uddejte pa u bulnišk blagajne, in pumulu mu je še en cegle, ke jh je mou tud že na enmu kupčke spisane in ke je blu gor zapisan, de je bounik za del nezmožn.«

»Buh jm loni, gespud dohtar!« In fertik sta bla in bounik je stokaje udšou.

»No, al s vidu, Pepe, kuku gre tu hitr spud rok. Še ena menuta se nisva medila. Za ena ura usak dan m plača ukrajna bulniška blagajna in u enu udpravem na ta viža glih šedeset bouniku.«

vodov. Občina je že itak neprimerno več storila z ustanovitvijo realke, kakor kakor kakor druga občina! Gospodje, tako ne bo šlo!

Mestna klavnica se bo končno urenila. Popravi, oziroma razširi se sedanja, kar bo stalo okoli 20.000 K. Ker je denar že nabran po proračunih prejšnjih let ter predlaga županstvo med redno potrebsčino 2000 K, se je pri seji črtala postavka za zgradbo nove klavnice (20.000 K) med izredno potrebsčino.

Čitalnica št. 509 tudi letos ni pozabljena. Županstvo predlaga zopet 20.000 K. Naprednjaki so predlagali 15.000 K, obveljal je prvi znesek. Ker je pa zadeva še pri upravnem sodišču, so proračunjeni tudi pravdni stroški v znesku 1000 K.

Regulacija Nikove — 10.000 K. Naprednjaki tudi tukaj predlagajo samo 500 kron, glasujejo pa ne za svoj predlog. Ker Nikova ni občinska, ampak gozdna erarja, pade tudi regulacija na gozdni erar.

Doklade so bile sprejele po predlogu županstva. Na hišnoračunski davek je bilo predlaganih 50%, na ostale davke 97%. Prve so nižje od lani za 18%, druge višje za 29%. Odborniki S. L. S. so glasovali proti raznim nepotrebnim velikim postavkom zato, da bi se doklade znižale. Za doklade po županovem predlogu so glasovali pogojno, če se ves višji dohodek iz doklad ne porabi za čitalnico, regulacijo Nikove novo klavnico in podobne stvari, ampak za odplačilo dolga, da bo občina čimprej popolnoma brez dolga.

Za regulacijski načrt idrijskega mesta je proračunjenih 2000 K. V naših razmerah je ta denar nepotreben. Saj sme vsakdo zidati, kakor se mu vzljubi. Na regulacijo ulic se ne gleda. Tik poglavitne ceste se je gradila popolnoma nova hiša. Cesta je tam najožja in še pod klanjcem, pa se posestnik še toliko ni umaknil, da bi bil v vrsti s sosedom. Te dni je zopet zrastle ob cesti sredi mesta velika lesena koliba, pri kateri je samo to škoda, da ne stoji na trgu pred »črnim orlom«, ker bi bila tam ledenica še v večjo parado mesta.

i Lepo priznanje. Gosp. Josip Cacula, davčni kontrolor v pok. je dobil 4. darilo za svoje fotografske slike v Lipskem. Slike predstavljajo nekatere znamenite naravne prizore iz našega okraja. Častitamo na odlikovanju tolikanj bolj, ker je bilo obilo tekmecev in Nemci težke priznajo Slovanom, posebno še pozabljenim Slovincem kako prednost.

i Zabavni večer priredi katoliška delavska družba dne 8. decembra v Didičevi dvorani. Začetek ob 8. uri. Preskrbela se je pri skiptikonu močnejša luč, da bodo slike bolj čiste in natančne. Prazniku primerno se bo kazal Lurd in razne ozdravljenja, s primernim razlaganjem.

Glasovi iz Koroške.

Občni zbor »Katol. političnega in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem«, ki se je vršil v Celovcu 28. novembra, je bil zelo dobro obiskan in je potekel sijajno.

Predsednik dr. Brejce se je med navdušenim odobravanjem zborovalcev spominjal združenja Slovincov in Hrvatov. Da se slovensko - hrvatska zveza v bodočnosti ne bo zrahljala, za to bodo že skrbeli Mažari in Nemci, ki se od zgodovine niso ničesar naučili in bodo tudi v bodočnosti skušali ohraniti dualistični sistem in ga še bolj utrditi, kakor v preteklosti. V zadnjem času opazamo zopet zbliz-

»Ja, pa mislja, de u ta bounik u enmo tedne že zdrou.«

»Kar brez skrbi bod. Ena klaftra deru na duma za sežagat in razsekat, nč več; poi u sou pa spet u fabrika delat. O tega muža jest še puznam. Tu je sucjal demukrat. Usak let usori pride h men jamrat, de ga trga in bode pu žvot. S tem se na uva preh vidla, kokr druga jesn.«

»Ja, ampak neki je pa umes tud res bouneh, a ne!«

»Buh pumagi, jest na morm! Če je edn zares bulan, se ma zahvalt tistem, ke nisa bouni, de morm tud iz nim hitr upraut. De b pa usacga pusebi natančn preiskou, če mu res kej fali in kua mu fali, tu pa še za mislt ni; tu b mou iz usakmu ta nar mu pu ure za upraut. Ke ma pa en dan iz nučjo ured sam šterndvejst ur, b udpravu usak dan, če b nč na jedu in nč na spau, h večem osemšterdeset bouniku; pride jh pa usak dan več ket pedeset.«

»Tu je res heđu, pa udupmagat se temu res na more, kokr videm. Interesera me pa ta rečtku, de b res rad vidu še ene pa' bouniku, kuku jh uja udpraul, gespuđ dohtar. Če duvolja, um pa še mejčkn pr nh ustau.«

»O, prosim, prosim! Kar kela bi h peč s stou prstau, de uš na toplem, pa upazuj

Boltatu Pepe iz Kudeluga.

nje nemških in mažarskih politikov. To stremljenje uvaja Kassandra nemških nacionalcev, posl. Dobernig, ki ga sploh nikjer ne manjka, kjer se gre zoper Slovence. (Klici: Renegati!) Toda Dobernigovo prizadevanje ne bo rodilo sadu, ker je prepričanje, da je treba uvaževati tudi druge narode, prišlo tudi v najvišje kroge. Dualizem je grobokop monarhije. Dualistični sistem Nemcev in Mažarov se je popolnoma ponesrečil, in vsi razumni politiki so prepričani, da bo državno upravo treba postaviti na drug temelj, tako da bodo upoštevani vsi nemški in nemažarski narodi. Patriotizem se ne da kupiti in izvira iz ljubezni. Ljubezni pa ni mogoče utepsti z brutalnostjo, s silo, s palico.

Govornik izraža svoje veselje nad zmago križa nad polumesecem, nad zmago naših slovanskih bratov proti turškemu orožju. (Navdušeno odobravanje.) To svoje čustvo smemo z isto pravico izražati, kakor Nemci slavijo zmago Nemcev nad Francozi. Zavračamo pa z največjim ogorčenjem sumničenje o našem patriotizmu. Zlasti moramo zavračati, da bi nam Nemci očitali, da nismo udani patriotje, ki imajo še sedaj svoj »Bismarckkult«, ki v državnem zboru avstrijskem pojejo »Die Wacht am Rhein« in kličejo »Hoch die Hohenzollern«!

Govornik opozarja na neko točko programa mladonemške stranke, pri kateri je zopet kumoval naš neizogibni Dobernig, ki je bil tedaj predsednik avstrijske delegacije. To je točka, v kateri se izraža zahteva, delovati na to, da se pripravi Nemcem prost dohod od Adrije. Na avstrijske Nemce Dobernig tu ni mogel misliti; ti itak imajo prost dohod do Trsta in nobenemu Nemcu ni zabranjena vožnja v trgovsko mesto Trst. Dobernig je torej mislil na Nemce iz rajha. Kdor pa je to govoril, je izgubil pravico, govoriti o avstrijskem patriotizmu, ker Nemci iz rajha morejo imeti ta dohod le preko porušene Avstrije. Zato zavračamo vsak poduk od Doberniga. Naj se le spominja svojega govora v Monakovem pred par leti. Tedaj je citiral izrek Bismarcka, da spada Trst k nemškemu rajhu! In taki »patrioti« so v Avstriji predsedniki delegacij! (Velikansko odobravanje.)

Nadalje še omenja odhod starega deželnega predsednika, kteremu Slovinci iz dna srca in z navdušenjem voščimo srečno pot, in prihod novega cesarskega namestnika za Koroško. Slovinci ga pozdravljamo brez vsakega predsodka, kot moža, o kojega zmožnosti in poštenosti smo prepričani; pozdravljamo ga brez navdušenja, pa tudi ne z nezaupanjem. Kamorkoli bo pogledal, povsod se bo lahko prepričal o krivicah, ki se nam gode, o nečuvnem zatiranju in popolni brezpravnosti koroških Slovincov. Prepričal se bo, da ti ne zahtevajo ničesar drugzega, kakor pravico in izpolnjevanje zakonov, vsaj toliko pravic, kolikor jih hoče naša država dati divjaškim turškim podanikom v Albaniji. (Odobravanje.) Tukaj na Koroškem naj država začne z reformami, kjer so bolj potrebne kakor balkanskim narodom. Vlada naj skrbi, da se tu pomen izraza »turške razmere« ne bo zamenjal z izrazom »avstrijske razmere«, in da se »koroški vilajet« izpremeni v evropsko deželo.

Gospod državni poslanec Grafenauer, viharno pozdravljen, poroča o položaju v zbornici in imenuje situacijo napeto; napeli so jo pa Jugoslavlani. Bismarck je rekel, da se Nemci ne bojijo nikogar drugzega kakor Boga. Prepričali smo se pa, da se jim tresejo hlače celo pred Jugoslavlani. Nemci čutijo, da s turškimi porazi dobivajo poraze tudi Nemci, moč avstrijskih Jugoslovanov pa raste. Poseben strah je obšel Nemce, ker smo se združili bratje Slovinci in Hrvati, in že se slišijo glasovi, da je potrebno združenje vseh germanskih plemen, da bo mogoče ustaviti slovansko povodenj. Celoz Ogrji so se začeli bratiti, seveda zoper nas. Menijo, da smo Slovani zato rojeni, da jim homo še znanprej delati tlako v državnem zboru. Njihovo ljubezen do Slovanov poznamo predobro na lastni koži; zato pa ni naša naloga, da jih držimo na konju, ampak jih potegnemo s konja in ga tudi mi zaješemo. To bi bilo pa tudi v interesu države. Saj so Nemci dokazali, da znajo delati le dolgove, tako v državnem kakor v deželnem zboru. Govornik pojasni s številkami, kako dolgovi države in dežele rastejo od leta do leta. Hrvatsko-slovenski klub hoče nenavadnim in monarhiji škodljivim razmeram nadrediti konec in je začel obstrukcijo.

Ostro obsoja zvišanje deželnih doklad od 75 na 90 odstotkov. Nemški nacionalci so nemško-nacionalnim učiteljem v vseh treh zadnjih dobach plačali njihovo agitacijo za nemško-naci-

onalno stranko z deželnim, tudi našim denarjem s tem, da so jim trikrat povišali plače. Ko bi se šlo za slovenske učitelje, bi tega seveda ne storili. Neverjetno je, kako postopa s slovenskimi učitelji deželni šolski nadzornik Benda. Benda je rekel govorniku, da slovenski učitelji, ki so pregnani med Nemce, nočejo nazaj na Slovensko. Od učiteljev samih sem pa izvedel, da razven pri dveh to ni res! Benda me je torej nalagal! (Veliko ogorčenje.)

Glede uravnave učnega jezika na Strojni, v Št. Danijelu in Vogrčah, deželni šolski svet se danes ni ničesar ukrenil. Ko bi z Dunaja poslali tozadnevne akte v Celovec po polzevi poti, bi morali biti že tukaj. Deželni šolski nadzornik me je zagotavljal, da bo takoj vse potrebno ukrenil, kakor hitro dobi akte, ker noče nositi odgovornosti, kakor njegov prednik Palla. (Klici: Hinavščina!) Rekel je, da naj grem k baronu Heimu; šel sem tja, in baron Hein mi je rekel, da ima akte — Benda. (Klici Skandal!) Ljudskemu poslancu se upa tako v obraz lagati! Kako bo postopal potem šele s slovenskimi učitelji! V očigled takim razmeram kliče govornik koroške Slovence k odločnosti! Brez boja ni zmage. Učimo se odločnosti od soc. demokratov. Če koraka enkrat par tisoč Slovincov pred deželno palačo in tam glasno zahteva naše pravice, bomo kaj dosegli, več kakor z zahtevami na papirju. (Dolgotrajno odobravanje.)

Poročilo tajnika g. dr. Rožiča je bilo z odobravanjem sprejeto. Na obč. zboru je vladalo popolno soglasje. Za predsednika je bil soglasno in ob velikem navdušenju zopet izvoljen g. dr. Brejce, v odbor pa gg.: Grafenauer, mgn. Podgorc, dr. Rožič, Fr. Smodej, Franc Kogelnik, Miha Turk, J. Rudolf, Jožef Dobrovc in J. Aichholzer. Soglasno so bile tudi sprejete resolucije, v katerih se zahteva: 1. izprememba deželnega volilnega reda v demokratičnem smislu in razdelitev volilnih okrajev po narodnosti volilcev; 2. uređitev šolstva v slovenskem delu Koroške na ta način, da bo učni jezik vse-skozi slovenski in delitev deželnega šolskega sveta in deželnega kulturnega sveta po narodnostih; 3. najodločnejše se protestira zoper sistematično izrivanje slovenskih železničnih uslužbencev, zlasti sprevednikov na državnih progi med Celovcem in Jesenicami, proti krivicam pri sodnih uradih, kjer se nam naj povrne vsaj status quo in proti nastavljanju kurzovcev po jezikovno-mešanih krajih ter zoper vsakotero upoštevanje falzifikata zadnjega ljudskega štetja na Koroškem od strani ktere-koli javnih oblasti v katerikoli namene; 4. občni zbor je zahteval od vlade, da vodopravni zakon v sprejeti obliki § 53 onemogoči, ki omogočuje razlastitev vodnih sil malih posestnikov in obrtnikov po velekapitalistih in zahteva od sl. delegacije, da se iznova zavzame za odbravo vnebovpijočih krivic, ki se gode koroškim Slovincem pri sodiščih, v šoli in pri c. kr. drž. železnicah in eventualno izvaja najostrejšje posledice.

Delež prostozidarstva na turških porazih.

Več nego enkrat se je svet v očigled sedanjih nerazumljivih turških porazov na balkanskih bojiščih vprašal, kako vendar to, da je doslej tako občudovani turški vojak postal naenkrat popolnoma neporaben. Tisti, ki so malo globlje pogledali v razmere turške države zadnja leta nam na to vprašanje odgovarjajo: Turški vojak in častnik je postal šleva tisti hip, ko mu je judovsko-framasonski mladoturški režim izpodmaknil njegovo glavno oporo: vero. Odkar so prišli na vrh mladoturki, se je verska stran v armadi popolnoma zanamajala. Višji poveljniki so bili sami prostozidarji, ki so s svojim zgledom seveda tudi na častništvo vplivali, to pa zopet na moštvo; verska navdušenost je hitro ginila, za verske dolžnosti se ni nihče več brljal, turški vojak, po naravi mlačen in len, je izgubil edini impuls vojnega navdušenja in zmagovitost turške armade je šla rakom žvižgat.

V prejšnjih vojnah, ko je med turškim častništvom in vojaštvom še živo delovalo versko navdušenje, je vsa armada mislila le na eno: da bi iz vojne ponesla zmago. Izkustva iz sedanjih bitk pa kažejo, da je bila ta misel v armadi le slabo razvita in je častnik in vojak v prvi vrsti mislil le na rešitev svojega lastnega življenja. Prav je torej pisal pariški »Gaulois«: »Govor se, da so Mohamedovi vojaki od mladoturške revolucije sem popolnoma izgubili spoštovanje do discipline in neustrašenost pred smrtjo, ki jih je prej tako odlikovala. Nad človeškimi in državljanskimi praviciami so novi Turki pozabili na vero, za katero so prej turški vojaki radi umirali. In medtem, ko križ dviga pogum zavezniških čet ter jim daje moč, da vse vojne

težave lahko in brez tožba prenašajo, — je pa polumesec nad turško armado zelo obleden in izgubil svojo prejšnjo moč do nje.« Je pač res, da kjer se podero oltarji, tam tudi prestoli nič več trdno ne stojé!

Izpred sodišča.

IZPRED LJUBLJANSKEGA POROTNEGA SODIŠČA.

Dva začetnika ponarejenega kovanega denarja.

Jernej Peternelj, 15 let star, posestnik sin in 19letni dninar Valentin Kokalj, oba v Muravi, sta si izmislila ponarejati komade po 20 vinarjev in res sta v kovačnici Peternelovega očeta iz svinca napravila dva falsifikata. Hotela sta se prepričati, če bode možno take nepristne 20vinarske komade tudi razpečati. V to svrhu sta se podala v trgovino Barbare Košir v Muravi, kjer je Kokalj kupil osminko špirit ter plačal to s ponarejenim 20vinarskim komadom in šestimi pristnimi dvovinarniki. Koširjevi se je dvajsetinka nekaj čudna zdela, a Peternel je na njeno vprašanje, če je pristna, odločno odgovoril, da je, kakor jo je ta spravila. Drugi dan je pri svetlem dnevu opazila, da je bila prevarana. Kam sta drugi 20vinarski komad oddala, se ni dalo dognati; zagovarjata se, da ga je Peternel izgubil. Obdolženec Peternel prizna v polnem obsegu dejanje in skuša svojega tovariša v toliko razbremeniti, da trdi, da se Kokalj kovanja ni udeležil, marveč da ga je k temu le vzpodbujal s tem, da mu je rekel: »Le napravi, če kaj znaš.« Kokalj pa sedaj tudi to taji in le priznava, da je Peternelu rekel, ne da bi ga hotel s tem h kakemu dejanju zapeljati: »Le, če hočeš,« da je le poleg stal, ko je Peternel koval dvajsetice. Taji tudi, da bi bil on navzoč, ko je tovaris izdal falzifikat. Priča Barbara Košir pa pravi, da je Kokalj poleg Peternela stal, ko je špirit kupoval, in ko je slednji niti trdil, da je 20vinarski komad pristen, je ta previdno molčal. Priznala sta pa svoječasno tudi poizvedujočemu orožniku, da sta nepristne dvajsetice kovala.

Porotniki so bili proti izreku za krivdo ponareje kovanega denarja in sodišče je oba obdolženca oprostilo.

Sprijena mladina. Pri zaprtih durih porotniške dvorane vršile so se dve tajni razpravi in sicer zoper Cirila Bolte 17 let starega vrtnarskega pomočnika v Krumpurgu in pristojnega v Ihan ter zoper Franceta Trebušaka, 16 let starega hlapca v Krumpurgu radi nečistosti z neko 9 let staro deklico. — Porotniki so pri obeh obdolženih vprašanje na hudodelstvo, kakor ga ima v mislih § 127 k. z. zanikali, pritrtili so pa vprašanju pri obeh, da sta zakrivila hudodelstvo oskrumbe, naker je sodni dvor vsakega na 3 mesece težke ječe obsodil.

Brat ubil brata. Na zatožni klopi sedi 22 let stari France Bugar, posestnice sin iz Vodice, tožen hudodelstva umora. Brata France in Janez sta živela v složnosti in prijateljstvu. Edino glavno napako pa je imel brat Janez, da je bil delomržen in pijančevanju udan, radi česar je nameravala mati oddati posestvo Francetu, ker je bil delaven in štedljiv fant ter je obetal biti priden gospodar. Bil je več let v Ameriki, odkoder je pogostoma pošiljal denar svoji materi, a tudi domov ni prišel praznih rok. Te ugodne Francetove razmere so rodile pri bratu Janezu zavist, ni več maral za Franceta, a do očitnih preprirov med njima ni prišlo, še manj pa do kakega dejanskega spopada. Nekega dne sredi septembra tega leta je pripeljal neki voznik pesek. France je zahteval, naj se pesek strese tik ceste pred hišo, Janez je pa zahteval, naj zapelje voznik pesek na vrt. Preprij je postal med njima tako resen, da je skočil Janez po nož, s katerim je Franceta napadel. Dočim je France Janezu zasolil klofuto, je slednji dregnil brata z nožem. France je mislil, da se je med ruvanjem sam udaril ob voz in poškodoval ter ni imel vsled tega na brata nobene jeze, čeravno je med njima vladala neka napetost. Vse bi bilo dobro, da se ni brat Janez hvalil proti zidarskemu pomočniku Francetu Burgarju, da je brata oklal, kar je ta povedal obdolžencu, ki se je vsled tega močno raztogotil. Vzel je doma sekiro in šel brata iskat. Zvedel je, da se nahaja v Dolčičevi kovačnici ter je šel naravnost tja. Prišel je k oknu, ko je Janez ravno kovaču pripovedoval, kako je brata oklal. To je Franceta še bolj raztogotilo. Ko je Janez zapustil kovačnico, stopil je France za njim in ko ga je dohitel, udaril ga je s sekiro po glavi, tako da se je brat takoj zgrudil na tla. Janez Bugar je skušal s kletvijo na ustih vstati, a v tem ga France ponovno s sekiro po glavi udaril, da je bil takoj mrtev. Huda udarca sta prebila lobanjo ter je nastopila smrt vsled otrpnjenja možganov. Po storjenem dejanju se je obdolženec takoj sam prijavil orožnikom, katerim je opetovano izrazil, da je imel namen brata ubiti in da je zato vzel sekiro seboj. Pred preiskovalnim sodnikom je pa rekel, da ni imel naravnost namena ga ubiti, temveč ga s sekiro udariti: »magari če prav krepa«.

Zmagovito prodiranje Srbov.

(Izvirne brzojavke »Slovenca«.)

Belgrad, 30. novembra. Glasom uradne vesti, ki je nocoj prispela iz Skoplja, je včeraj srbska vojska, ki je že prej prišla pred Debar, po naporni borbi ukorakala v mesto. Krog Debra so se zbirali ostanki turške vojske, ki so pribežali z Bitolje; pridružili so se jim tudi Arnavti debarskega okraja in Malisije. Turki in Arnavti so bili razbiti, mesto je pa navdušeno sprejelo srbsko armado. Mohamedansko prebivalstvo mesta je izjavilo svojo pokorščino. S padcem Debra je zatrt vsak odpor noter do morja.

Vsa Ljuma v srbskih rokah.

Belgrad, 30. novembra. Iz Skoplja javljajo, da je srbska vojska po zadnjem spopadu pri Vezirjevem mostu zavzela vso Ljumo. Ljumljanci, najzagrizenejši Arnavti, so izročili vse orožje in pristali na to, da izroče vse tiste, ki so jih ščuvali k upor. Vsaka vas je dala po enega tala. S tem je tudi na to stran pot do morja popolnoma odprta.

Predaja turških vojnih oddelkov. Srbski plen pri Bitolju.

Belgrad, 30. novembra. Celi oddelki pri Bitolju razbite turške vojske se dan za dnem predajajo s častniki vred. Včeraj sta se predala dva bataljona: eden v Resnu, drugi v Ohridu.

Po definitivnih podatkih so Srbi pri Bitolju zaplenili: 66 turških topov, veliko število pušk, municije in drugega vojnega materiala; dalje veliko skladišč z velikimi zalogami živil.

Proti proselitizmu.

Belgrad, 30. novembra. »Tribuna« po-hvalno komentira vladno naredbo, s katero se za sedaj prepoveduje menjanje vere in prehajanje v pravoslavje. To je plemenita naredba, s kojo na eni strani zaprečuje proselitizem, na drugi pa pokaže Arnavtom, da je njihov strah, da se bodo morali odpovedati mohamedanstvu, prazen. Tudi katoličani bodo pomirjeni, ker bodo videli, da so njih verske pravice zaščitene.

Albanci za Srbijo.

Belgrad, 30. novembra. Današnja »Politika« konstatira, da v pravi Albaniji niti ena puška ni počila proti srbski vojski, ki so jo povsod prijazno sprejeli. Arnavte je na turško cesarstvo doslej vezal le privilegij anarhije, iz katere so plačani agenti ustvarjali diplomatske probleme. Srbska vojska je sedaj presekala te niti, zato Arnavti sedaj mirno polagajo orožje. Njihovi ustanki bi bili sedaj brezpredmetni, ker bodo dobili sedaj vse svoboščine, ki jih daje civilizirana država, ki bo tudi nje oplemenila.

Isa Boljetinac.

Belgrad, 30. novembra. Vesti, da bo Isa Boljetinac, ki so ga Srbi v gorah vjeli, ustreljen, ne odgovarja resnici. To bi nasprotovalo težnjam srbske vlade in poveljnikov. Boljetinac se srbski vojski ni očitno uprl in ji ni prizadejal nobene škode; tudi ni organiziral večjega upora. Koristi države zahtevajo, da se Boljetinac, ki je popularen, ščiti.

Turški topovi v Kragujevcu.

Belgrad, 30. novembra. Poprava turških topov kakor tudi municije (šrapnelov) v Kragujevcu vrlo lepo napreduje. Poizkušnje so pokazale odlične uspehe: topovi izvrstno merijo. Srbska artiljerija bo v najkrajšem času s turškimi topovi podvojena.

Prestolonaslednik.

Belgrad, 30. novembra. »Politika« javlja, da je prestolonaslednik preko Soluna odpotoval v Cataldžo, uradnim krogom pa o tem ni ničesar znanega.

Turški ujetniki iz Bitolje.

Belgrad, 30. novembra. Od turških čet, ki so bile pri Bitolju razgane, so dosedaj Srbi zajeli že 20.000 vojakov, med njimi 100 višjih častnikov.

Princ Jurij.

Belgrad, 30. novembra. Princ Jurij se je včeraj radi opravkov vrnil v Belgrad.

Proglasitev neodvisne Albanije v Valoni.

Belgrad, 30. novembra. Semkaj so pri-spele zanesljive vesti, da je proglasitvi albanske avtonomije v Valoni prisostvoval le majhen del Arbanasov, pretežni del pa sploh ne sledi Kemal beju.

Srbija in Avstrija.

Belgrad, 30. novembra. Glasilo narodnjakov »Večernje Novosti« piše, da med Srbijo in Avstrijo ni nobenega resničnega spora, marveč je umetno ustvarja le del časopisa. Odbito ni bilo dosti še nobeno pravo monarhije; njeno pravo v albanskem vprašanju še ni ugotovljeno, odbit pa tudi še ni bil noben njen predlog, ki ga niti bilo ni. Vojne operacije ne morejo biti predmet spora, marveč samo definitivni rezultati, ki pa še niso ugotovljeni. Ako sploh pride do razdelitve Albanije, potem se mora ti-siti, ki misli, da se to ne sme zgoditi, obrniti na vse druge, ki bodo delili, in nikakor

ne samo na Srbijo. Mir s Turčijo bo delo celokupne balkanske zveze, itotako pa tudi albansko vprašanje ne more biti vprašanje posamezne velesile, nego cele Evrope. Spornega predmeta torej ni, zato tudi spora biti ne more. Zato Srbija ne odgovori, ker sedaj še nima komu in za kar-koli odgovarjati.

Srbija za prijateljske odnose z Avstrijo.

Belgrad, 30. novembra. »Straža« piše, da dejstvo, da je monarhija pristala na evropski sporazum — čeprav znači to le spremembo v metodi — kaže, da smatra Nemčija svojo zavezniško vlogo kot vlogo mirovnega posredovalca. Ako bo monarhija v pravem razumevanju svojih lastnih interesov nasproti Srbiji spremenila ne le svojo metodo, nego tudi politiko, bo Srbija to z največjo radostjo pozdravila in iskala poti za prijateljske odnose.

Turki pomagajo Srbom.

Iz Belgrada se nam poroča, da turški ujetniki pod nadzorstvom srbskih vojakov neprestano kopljejo obrambne nasipe in jarke okoli Belgrada.

Borbe okrog Odrina.

(Od našega posebnega poročevalca.)

Mustafa-Paša, 23. nov.

Položaj pod Odrinom se je, žal, temeljito izpremenil.

Od 15. novembra so Turki, obkoljeni v Odrinu, spremenili svojo taktiko. Medtem ko so prej čakali na napade in se samo branili, so sedaj prešli v ofenzivo.

Na prvi pogled je malo čudno, da se oblegani Turki lotijo ofenzive, toda če se položaj malo natančneje pregleda, se hitro spozna, da je ta turški korak popolnoma logičen.

Jasno je, da za Turke v Odrinu ni rešitve. Rešiti se ne morejo na noben način — razun ako bi Turki potolkli Bolgare pri Cataldži in nato prišli pred Odrin. To je pa popolnoma izključeno. Turki v Odrinu so torej živi mrtveci, ako se ne udajo, česar pa, kakor se zdi, za sedaj še nikakor ne mislijo storiti.

Z ozirom na to so Turki kot junaki prišli na popolnoma pravilno misel, da če že padejo, naj padejo šele potem, ko so sovražniku prizadejali čim večjo škodo. Tako so se torej začeli gibati. Da moremo stvar bolje razumeti, si moramo predstaviti, da se Turki ne nahajajo v Odrinu ne v trdnjavah, marveč pred njimi na raznih naravnih postojankah, zavarovani z okopi. Te postojanke so posamezne višine, ki se zato tudi imenujejo v turškem jeziku: Kazan-Tepe, Papaz-Tepe, Kartal-Tepe itd. »Tepe« pomeni namreč višino, grič.

Naša zavezniška armada je Odrin obkolila in se istotako utrdila za okopi na posameznih višinah nasproti sovražniku. Ta krog okoli Odrina je vedno ožji, ker zavezniške čete po vsakem spopadu s Turki, ki se redno končujejo z zavezniško zmago, zavzamejo po eno ali dve višini. Zadnjo višino Karpan-Tepe so zavzeli dne 20. t. m. ponoči.

Bitka se torej ne bije na odprtem polju, marveč izza rogov, tako da pehota nima mnogo dela. V glavnem bije boj artiljerija. Sicer se vselej strelja tudi z pušk, a navadno brez posebnega učinka, ker sta vojski zakopani. Je pa mnogo slučajev, ko tudi pehota resno poseže v boj. Zgodi se namreč — in to navadno od zavezniške strani —, da pehota zapusti rove in se vrže proti sovražniku. Tedaj se v največji meri izpostavi sovražnikovu ognju. Tako je bilo dne 8. novembra z 12. bolgarske divizije, ki je hotela napasti Nagač-Tepe, višino, s katere se more na Odrin streljati. Izgubila je krog 1000 ljudi, svojega cilja pa ni dosegla.

Mrličem Bolgarov in Turkov, ki so ostali na bojnem polju pri Papaz-Tepe — pokopati jih vsled sovražnega ognja niso mogli — pridružila so se pri včerajšnjemu naskoku tudi mrtva trupla srbskih vojakov IV. pehotnega in d števila polka (to so vojaki, ki ostanejo nad številom VII. pešpolka, ki se rekrutira iz Belgrada in okolice.)

Včeraj, dne 22. novembra, se je bil pred Odrinom strahovit boj. Začeli so ga Turki ob 4. zjutraj. Najprej so napadli 8. bolgarsko tujzsko divizijo, nakar je zavezniška vojska na celi črti začela ogenj. Od srbske donavske divizije je bil najboljši izpostavljen IV. nadštevni polk, čegar 1. in 2. bataljon sta bila v najhujšem ognju.

S prva se je bila bitka izza okopov in ni prinesla Srbom nobenih izgub. Krog 8. ure se pa poveljnik 1. bataljona odloči za naskok na turške okope na Papaz-Tepe, da to višino osvoji. Turki so sprejeli našo vojsko s strahovitim ognjem iz pušk. Vendar se pa ni ustavila in prodirala dalje, toda do turških okopov ni mogla priti. Dva — ali pravzaprav en bataljon pač ni zadostoval za tako nalogo,

Seveda je bilo mnogo žrtev. Za tre-nojek — 23. novembra zjutraj — se še ne ve natančno, koliko izgub je imel včeraj IV. nadštevni polk; ranjenci se še pobirajo ter se bo šele potem videlo, koliko je mrtvih. Dozdaj je število ranjenih in mrtvih ugotovljeno na 350. To je za dva bataljona več nego dovolj.

Med ranjenimi se nahajajo: podpolkovnik Radaković, ki je ranjen v čeljusti, en stotnik, en nadporočnik in 3 poročniki. Vendar med častniki ni nobeden nevarno ranjen.

O položaju v Odrinu

nam 27. t. m. poroča naš sofijski dopisnik blag. gosp. prof. A. Bezenšek:

Pri poslednjem napadu Turkov, kateri so hoteli prebiti na južni strani iz odrinske trdnjave, a so bili primorani bežati nazaj, ostal je med mrtvimi in ranjenimi pred trdnjavo skrit neki turški zdravnik, rodom Armenec. Ta se je predal bolgarskim vojakom.

Isti zdravnik poroča o položaju v trdnjavi strašne reči: Hrane zelo primanjkuje. Ljudje prosijo po ulicah za kruh. Med berači se nahajajo tudi premožni ljudje, kateri bi drage volje šteli veliko denarjev za hrano, ako bi jo mogli kje dobiti. Tudi garnizija je brez živil. Častniki so predlagali poveljniku trdnjave Šukri-paši, naj se preda Bolgarom, ali pa naj ukrene odločilen napad, kajti vojaki trpe glad, in ako obupajo, se bodo spuntali ter poklali svoje častnike.

Bolgarske armade se pri vsakem napadu vedno bolj bližajo mestu samemu. Zasedle so na večih mestih poslednje trdnjave in so pripravljene vsako minuto za atako.

Pri teh pogojih se Odrin ne more več dolgo držati. Kakor mislijo kompetentni možje, mora Odrin že do konca tega tedna pasti.

Ako bi ne bile velike povodnji na vseh rekah, Tundži, Ardi in Marici, ktere se pri Odrinu stekajo, bila bi trdnjava gotovo že zavzeta.

Kako je v Odrinu

se nam od druge strani poroča še tole:

Ranjeni turški častniki v sofijski bolnišnici, ki so bili ujeti pri Odrinu, pripovedujejo grozne reči o položaju v oblegalnem mestu.

Eden izmed njih mi je pripovedoval: Bili smo zaprti v trdnjavi, kakor ptice v kletki; nismo vedeli, kaj se godi v okolici mesta in kaj bode z nami. Slišali smo često samo strašno grmenje sovražnih topov.

Naši generali so izgubili v tem hudem položaju glavo. Generalni štab je nekaj ukazal in ko smo šli ta ukaz izpolnit, že je bil tu drugi, popolnoma pr temu nasproten.

Hodže so pridigovali v džamijah in na ulicah, da naša armada napreduje in prodira na bolgarsko zemljo, da so Bolgari poraženi, da se ni treba ničesar bati in da pride kmalu pomoč iz Carigrada...

Nekateri bolj omikani Turki so o tem dvomili, in s spoštovanjem, ki se splošno izkazuje nasproti razlagalcem korana, so vprašali: »Odkod to veste, služabniki Mohameda, da je tako, ko smo vendar zaprti kakor ptice v kletki?«

Hodža je odgovoril: »Glas preroka nam je to naznanil.«

Mi smo pa bili navzlic temu prepričani, da je naša usoda zapečatena. Iskali smo po mestu kruha, ker smo že več dni trpeli lakoto. Ali manjkalo je vsega, čimer bi se mogla lakota pregnati. Bosi, lačni in trudni vojaki niso hoteli več naših ukazov izvrševati in so ležali kakor nemi in gluhi na tleh. Bili smo prisiljeni nekoliko vojakov ustreliti, da bi druge prisilili v boj. Ali v kratkem smo se prepričali, da se s takšnimi vojaki ni mogoče boriti: »Odrin je pravcati pekel« je pristavil častnik.

Dve turški diviziji vjeti.

Sofija. Dve diviziji redifov sta se pri Merhanliju, ki leži med Dedeagačom in Dimotiko, predali bulgarski armadi.

Sofija. Prvi in drugi turški diviziji, ki sta se Bulgarom udali, je poveljeval Vavrapaša. Bulgari so vjeli dve paši, 252 častnikov in 8879 mož in zarabili dve strojni puški, nad 1000 konj in veliko vojnega materiala. Turki so se udali po hudem boju. Vjete Turke so odpeljali v Dimotiko.

Pred Skadrom.

Rjeka. Po večdnevem odmoru se je čulo ponoči na 29. t. m. zopet močno gro-menje topov proti postojankam turških vojakov na Taraboši in pred Skadrom. Zjutraj se je prenehalo streljati. Dežuje.

Slov. Straža potrebuje pomoči!

Grki na otokih.

Boji na Chiosu.

Atene. S Chiosa se poroča, da sta grška pehota in mornarica zasedli postojanko Sanct Marc na vrhu gore Provato. Turki so se umaknili proti zapadnemu delu gore in so zasedli črto Sanct Marc—Langadhi. Grki so 28. t. m. cel dan prodirali. Na parniku »Henriette« so odpeljali v Pirej višje turške uradnike, podprefekta, sul-tanovega prokuratorja in podnačelnika carskega urada.

Otok Samos se združil z Grško.

Atene. Minulo nedeljo je zborovalo 97 pooblaščenecv samoške narodne skupščine v cerkvi St. Spiridiona. Po kratkem govoru predsednika Sophulisa se je sklenilo, da se otok združi z Grško. Blagoslovili so grško zastavo in jo razvili na kneževi palači. Knez je zapustil svojo palačo, kjer sta se nastanili narodna skupščina in ministrstvo. Postavili so takoj začasno vlado, ki ji predseduje Sophulis, uradniki so prisegli zvestobo kralju Juriju in izdali začasne pismene znamke.

Belgrad. Srbi uradno dementirajo in izjavljajo, da so vsa poročila o grozodejstvih srbskih vojakov zlagana.

Dunaj. (Oficielno.) Danes objavlja uradna »Wiener Zeitung« odlok, ki prepo-veduje izvoz konj v inozemstvo.

Mirovna ropanja. — Kolera.

Carigrad. »Ikdam« poroča: Turški poslani-ki v Londonu, Parizu in v Peterburgu so naznanili, da žele angleški, francoski in ruski zunanji ministri, da se kmalu mir sklene, ker to zahteva korist Turčije. Če se vojska nadaljuje, nastanejo lahko konflikti v Evropi, ki bi se ne končali Turčiji v korist. Tripelententa je tudi balkanskim državam svetovala, naj kmalu sklenejo mir in ne stavijo pretiranih zahtev.

Sofija. Z merodajne strani se poroča, da se pogajanja s Turčijo nadaljujejo in da je dosedanj uspeh ugoden.

Carigrad. V inspiriranem članku, ki je očitno določen, da pripravi javno mnenje za mir, naglašja »Sabah«, da je odkrit mir, ki ne žali samoljubnosti Otomanov, z balkanskimi državami, osobito z Bolgarijo potreben. List priporoča, naj se obnovi pogodba, sklenjena v Sv. Štefanu.

Carigrad. Uradno se poroča, da je v Carigradu obolelo dozdaj na kolero 51 oseb, med katerimi jih je skoraj polovica umrlo. Hujše kakor v Carigradu divja kolera ob Cataldži in pri Sv. Štefanu. Vlada gradi lope pri Sv. Štefanu.

Diplomatični položaj.

Diplomatični položaj.

London. »Daily Telegraph« poroča, da se velevlasti posvetujejo o konferenci, ki jo več držav želi. Nemčija in Anglija postopata sporazumno. Če tudi so Srbi zasedli Drač, sodi časopisje o položaju optimistično.

Dunaj. S poučene strani izjavljajo, da se še ni predlagala konferenca poslanikov.

Berolin. Anglija ni formalno predla-gala konference poslanikov, marveč le iz-prožila vprašanje o ustnem razgovoru, o katerem zdaj velevlasti razpravljajo.

Belgrad. Trdi se, da je francoski poslanik izjavil, da morejo balkanske države skleniti mir s Turčijo in rešiti sporna vprašanja med Srbijo in Avstrijo le s sodelovanjem in s pritrditvijo vseh velevlasti. Poto-vanje armadnega nadzornika barona Con-rada pl. Hötendorfa v Bukarešt smatra-jo tu za neugodno znamenje.

Belgrad. Listi objavljajo inspirirana poročila, ki trde, da so se nasproti Procha-ski res zgodile nepravilnosti, ki so jih Al-banci provzročili. Srbska vlada uvede stro-gó preisavo proti Albancem in bo krivce kaznovala.

Belgrad. »Stampa« piše, da je bil Ugronov korak popoln ultimatum. Avstrijska vlada da išče zdaj izhod in skuša javnost prepričati, da ni stavila ultimata.

Budimpešta. Ogrski poslanci so silili v honvednega ministra, da naj pove, kak-šen da je zunanji položaj. Minister je odgo-voril: Prepričan sem, da se končno posreči ohraniti mir.

Pariz. Francosko ministrstvo je spre-jelo predlog angleške vlade o neobveznem posvetovanju poslanikov v kakem konti-nentalnem glavnem mestu. Izključena ni taka konferenca za bodoči teden.

× × ×

Vojna moč balkanskih držav.

Začetkom vojne so znašale moči za-veznikov: Bulgari 300.000, Srbi 200.000, Grki 100.000, Crnogorci 60.000; skupaj 660.000 mož. Če računamo izgube (mrtvi, ranjeni, bolni) po 25 odstotkov, ostane še 500.000 mož s 1500 topovi, ne všteti ma-cedonskih prostovoljcev, ki znašajo tudi lepo število. Vse te čete so zasedle skoro vso evropsko Turčijo; pod turško oblastjo ostaja samo še Galipolski poluotok skoro brez vojakov in Carigrad. Čudno bi ne bilo, ako bi zavezniki obrnili svoje moči proti

tema dvema točkama, ako bi Turki ne sprejeli stavljenih pogojev. Ja še več: Grki so zasedli Mitilene, ki skupno z Lemnom lahko služi grški mornarici za operacijsko podlago. Izkrčanje čet v lukii Xeros, kjer je mogoče od zadaj prijeti forte v Dardanelah, se tudi lahko izvrši, to tem lažje, ker je znano, da so ti forti skoro brez posadk. Jasno je, da bi bil vspeh te operacije odločilen. Ko bi grška mornarica po zavzetju teh fortov prišla skozi Dardanele v morje Marmara in zavzelo pozicijo ob desnem krilu zaveznikov ob črti Cataldža in pregnalo turško mornarico pri Bujuk Cekmeže, bi bil uhod zaveznikov v Carigrad jako lahek.

Res je, da imajo Turki v Aziji na razpolago mnogo moč, a treba upoštevati težkoče transporta.

Stroški vojne na Balkanu.

Dnevni stroški Črne gore znašajo 100.000 K, doslej je torej Carigrad za vojsko izdala okoli 5 milijonov kron. S svojimi vojnimi krediti bo Carigrad kmalu pri kraju.

Dnevni stroški Grške znašajo okoli 333.000 K. Za mornarico je Grška doslej izdala 100.000 K na dan. Doslej je Grška samo za mornarico izdala 20 milijonov kron. Pri začetku vojske je Grška imela za vojsko na razpolago 57 milijonov.

Dnevni stroški Srbije znašajo 1 milijon dinarjev. Do danes je Srbija izdala za vojsko okrog 44 milijonov. Od vojnega kredita Srbiji ostane še 11 milijonov dinarjev, poleg tega ima na razpolago še vojni zaklad v znesku 140 milijonov dinarjev.

Dnevni stroški Bulgarije znašajo 1 milijon 200.000 levov. Do danes je Bulgarija izdala okrog 50 milijonov. Bulgarija je imela v vojnem zakladu ob začetku vojske 180 milijonov levov.

Turčija je doslej izdala za vojsko 85 milijonov, za tri mesece je pa imela dovoljenega kredita samo 140 milijonov.

Iz Plovdiva.

(Izvirni dopis. Piše H. G. gimnazijski profesor in predsednik Vincencijske družbe v Plovdivu.)

Plovdiv, 22. nov.

Oficiozni »Mir« v Sofiji je prinesel tole zahvalo za poslane darove: »Slovenci so bili od nekdaj najiskrenejši prijatelji naše domovine. Poslednji slavní dogodki so zbudili še toplejše sočutje do nas. To sočutje se izraža tudi v dejanju in v srečo si štejemo, da moremo poročati, da smo prejeli 3000 frankov podpore za ranjence (od teh je 2000 K dar deželnega odbora, drugo pa iz zbirke našega uredništva.) Hvala radodarnim bratskim Slovencem!« Kot predsednik Vincencijske družbe se še posebno zahvaljujem za velikodušne darove, ki ste jih poslali v Plovdiv. Naša Vincencijska družba že 25 let podpira siromašne družine v Plovdivu, brez razlike vere; sedaj pa je posvetila vso svojo skrb žrtvam sedanjih vojske. Podpiramo ranjence v raznih bolnišnicah in sami vzdržujemo dve bolnišnici z 200 posteljami za ranjence. Doslej prezirani katoliški redovniki in redovnice zbuja obudovanje vse Bolgarije. Naši izobraženejši ranjenci, posebno častniki, se čudijo, kako more katoliška cerkev v pravoslavni državi izvrševati take čudeže nesebične ljubezni do bližnjega. Bolgarski kralj in kraljica sta že večkrat izrazila svoje priznanje požrtvovalnemu delu katoliških zavodov.

Bolgari niso bili nikoli tako nasprotni katoličanom kakor so drugi pravoslavni narodi. Prav tako je tudi resnično, da Bolgari niso bili še nikoli tako blizu katoliški cerkvi kakor so v sedanjem položaju, ko vso Bolgarijo prešinja veliko, zares krščansko uvajdušenje in ko cvet bolgarskega naroda, ranjeni bolgarski junaki prihajajo v najožjo dotiko s katoličani. Pozitivno vem, da so v odločilnih bolgarskih političnih krogih nekateri možje prepričani, da bi bilo zedinjenje s katoliško cerkvijo najboljšje poročstvo za srečen razvoj neodvisne Bolgarije; pozitivno mi je tudi znano, da je Bolgarija pripravljena skleniti konkordat z Rimom. Zato prav nič ne dvomim, da so sedanje zmage krščanskega orožja velikega pomena za katoliško cerkev. Bolgari bodo v tem oziru tudi na Grke in Srbe ugodno vplivali. Potrebno pa je, da bi zapadni katoličani pravilno umevali sedanji položaj.

Podrobnosti o vojski in o naših ranjenicah vam sporočim v naslednjem pismu.

Zrnca s srbskih bojišč.

(Zbira poročevalcev.)

Belgrad, 26. nov.

Vse za domovino.

V bojih za Prilep in Bitolj je bila srbska vojska izpostavljena nadčloveškim naporom, ki so jih srbski vojaki z nezasiš-

nim trpljenjem zmagovali in končno uničili turško vardarsko armado. Turki so zavzeli izrezo ugodne pozicije in se na njih dobro utrdili. Blizu priti jim je bilo jako težko, ker so ti kraji neprehodni in nimajo poti niti za koze, kamoli za topove. Položaj je vrhu tega oteževalo naravnost pasje vreme. Niti misliti ni bilo na to, da bi se artiljerija zvelkala na višine. Pehota je bila obsojena, da sama, brez dragocene pomoči artiljerije, z golim bajonetom naskoči trdne turške pozicije, s katerih so neprestano grmeli topovi in pokale strojne puške, ki so kar kosile naše vrste.

Artiljerijski častniki in vojaki so žalostnega srca opazovali nadčloveške napore pehote, ki ji niso mogli pomagati. To jih je tako bolelo, da so se odločili vse tvegati, da vsaj kakšen gorski top zvelčejo na pozicijo in dajo novega poguma pehoti. Toda nebo in zemlja sta se združila proti Srbom: niti koraka se ni dalo storiti naprej. Častniki in vojaki so uprli svoja pleča in naperili svoje mišice, da je vse pokalo v njih, toda zaman; nikjer ni držala stopinja ne njim ne konem.

Ko so že docela obupali, da bi mogli priti na pomoč pehoti, ki je nestrpno poslušala, ali se ne bo že s kake strani oglašil srbski top, je poveljniku šinila v glavo srečna misel.

»Vojaki! Če žrtvujemo za domovino svoje življenje, žrtvujemo zanjo še to malenkost!«

To reki sleče poveljnik svoj topli plašč ter ga razprostre po tleh — pred konji in moštvo.

»Živel naš komandant! Živela Srbija!« Tako je klicalo moštvo in posnemalo svojega poveljnika zgled. Kakor bi trenil, je bila napravljena pot iz častniških in vojaških plaščev.

Mraz je bilo, da je vojakom srce zmrzovalo v prsih, toda dosegli so, kar so hoteli: na plaščih so imeli konji trdno stopinjo ter jim ni več drselo in topovi so bili v najkrajšem času spravljeni na pozicije.

V trenutku, ko so se nad glavami naše brezprimerno hrabre pehote oglašili smrtonosni glasovi srbskih topov, je leta vsplamtela v novem pogumu; z gromskim klicem »Ura!« se je kakor poguben val vrgla na sovražnika z bajonetom, ga pogrnala v divji beg in v zmagovitem pohodu ukorakala v Markov Prilep.

Junaki godci.

Bitka na Prilepu je bila obupna, ker se je vršila na nepristopnem terenu. Ker artiljerija dva dni ni mogla na pozicije, je bilo vojaški godbi ukazano, da se postavi na bližnjo višino in neprestano svira junaške pesmi, da hrabri vojake.

Cel dan se je po okolici Markovega grada razlegala srbska himna: »Bože Pravde Ti što spase od Kosova do sad nas, čuj i od sad naše glase i od sad nam budi spas,« in — kar bo gotovo veselilo vse Slovence — himna našega skupnega Jenka: »Naprej zastava Slave!« Ob zvokih te naše in vaše maršleže so se Srbi borili kakor levi in bitka se je končala z našo končno zmago.

Godci so k tej zmagi veliko pripomogli. Svirali so ves dan brez prestanka, ko je pa zvečer prišlo povelje, da se postavijo na čelo srbskih čet in z njimi ukorakajo v osvobojeni Prilep — tedaj se je od 40 godcev oglasila samo še deseterica! Vsi drugi so padli, bodisi mrtvi, bodisi ranjeni.

Dasi so turške kroglice padale mednje kakor ploha, a sami niso mogli odgovarjati, ker niso imeli orožja, so vendar junaško vztrajali na svojem mestu, ker jih je kosila smrt, dokler niso slavno dovršili svoje dolžnosti.

Junaštvo katoliškega majorja.

Major Selimir Ostojić je z enim polkom konjenice ukorakal v Prizren in tu proglasil srbsko oblast. Tačas je pred Prizrenom stal Džavid paša z 8000 turškimi vojaki in dvakrat tolikimi Arnavti.

Ko je ruski konzul v Prizrenu zvedel, da mislijo Turki udariti na Prizren, šel je k majorju Ostojiću in ga prosil, naj se umakne iz Prizrena, dokler mu ne prispe na pomoč pehota in artiljerija, da se tako prepereči nepotrebno prelivanje krvi.

»Razvil sem srbsko zastavo na gradu carja Dušana in poleg nje hočem umreti; dokler sem pa živ, je ne bo nihče snell!«

Tako je odgovoril Ostojić in ostal v Prizrenu; pomoč je prišla šele čez dva dni, Turki pa ga niso napadli.

Ostojić je katoliški sin Hercegovine in eden najboljših srbskih konjeničnih častnikov. Preje je bil kraljev pobočnik.

× × ×

Obešena »plemkinja«.

Pred par dnevi se je v Belgrad pripeljala neka dama, ki je dejala, da je kneginja Sosnovska. Prosila je, naj jo puste v bolnišnice, streči bolnikom. Kljub temu, da je poljska kolonija v Belgradu izjavila, da knezov Sosnovskih ni bilo nikdar na Poljskem, je dama dosegla, kar je želela in prišla je v bolnice v Skoplje. Nedavno pa je uradnik avstro-ogrškega konzulata g. Kralicki v nekem poljskem listu raz-

kril to damo. Tej dami — tako se je glasilo razkritje — je ime Bretman. Dolgo vrsto let je bila v haremu nekega turškega državnika v Carigradu prva lepota. Tekom let je postala ena prvih agentij mednarodne organizacije za trgovino s človeškim mesom. Iz Skoplja je javljala Turkom vesti o Srbih in njihovih operacijah. Na to razkritje je bila »kneginja« takoj aretirana in obsojena na smrt. Pred par dnevi so »plemkinjo« obesili.

Vojska na Balkanu.

Današnji številki „Slovenca“ smo priložili naročilni list za „Vojsko na Balkanu“, s katerim se po potrebi naroče tudi druge knjige. Naslovni list s kazalom bo priložen zadnjemu sešitku „Vojske na Balkanu“, račune razpošljemo z enim prihodnjih sešitkov.

Kdor si želi omisliti popolno delo vezano, naj tudi v to svrhu porabi priloženo naročilnico. Sicer bodo pozneje na razpolago tudi originalne platnice.

Katoliška bukvarna v Ljubljani.

Dnevne novice.

+ **Naročajte, kupujte, čitajte „Slovenca“!** Prijatelj in neprijatelj nam mora priznati, da »Slovenec« v sedanjem težkem položaju stoji na tistem višku, ki ga je sploh mogoče zahtevati od slovenskega časnikarstva. Ne strašimo se ogromnih stroškov — zato pa prosimo vse, ki jim je poštena stvar pri srcu, da store vse za razširjenje »Slovenca«. Kdor sedaj naroča ali kupuje in čita »Slovenca«, naj bo agitator zanj med svojimi znanci. V vsakem kraju razširite število naročnikov! Tako nam omogočite, da nam bo mogoče nuditi še več. Kdor ni naročen na »Slovenca«, naj ga kupuje vsak dan, ne samo v soboto! Pošteno hočemo skrbeti, da bo »Slovenec« vsak dan zanimivejši. Za prihodnji teden imamo že sedaj pripravljene članke naših balkanskih sotrudnikov, ki bodo vzbudili pozornost tudi na najvišjih mestih. Omenjamo samo nekatere:

Katoličani v Novi Srbiji.

Naloge in težave nove Črne gore,

ki ju priobčimo v ponedeljkovi številki. Danes nam je poslal g. prof. Bezenski iz Sofije silno zanimiva poročila pod naslovom

Turške grozovitosti — boj za življenje in smrt,

nadaljevali pa bomo tudi danes pričeta veleinteresantna

Zrnca s srbskih bojišč.

Tudi glede telefonskih in brzojavnih poročil hočemo stati na višku, opozarjamo samo na današnja izvirna brzojavna poročila: Zmagovito prodiranje Srbov. Došle so nam tudi nove aktualne slike, katere priobčimo v prihodnjih številkah. Tako »Slovenec« nudi res največ zanimivega, a je pri tem ob tako odlični vsebini tudi najcenejši tukajšnji dnevnik.

+ **»Lojalitetna izjava kranjskega deželnega odbora.«** Nekateri dunajski listi so včeraj prinesli vest, da je kranjski deželni odbor v svoji včerajšnji seji sklenil lojalitetno izjavo. Z ozirom na ta poročila je bil včeraj naš urednik interval gosp. deželnega glavarja dr. Šusteršiča, ki je takole odgovoril: »Ta novica je popolnoma izmišljena. Za take izjave kranjskega deželnega odbora ni nobenega neposrednega vzroka, tem manj, ker je notorično, da je kranjska dežela tako lojalna, da jo gotovo nobena druga ne prekaša. To niso besede, temveč kranjska dežela je to ob vsaki priliki dokazala in bo, kadar bo treba, ta dokaz vnovič doprinesla.«

+ **Mažarska policija in dr. Šusteršič.** Kakor znano, je ob priliki sestanka hrvaško-srbske koalicije v Budimpešti, ogrska policija poizvedovala, je li bil k sestanku povabljen tudi dr. Šusteršič kot »tuj državljani«. Z ozirom na te vesti je včeraj naš urednik interval državnega poslanca dr. Šusteršiča, ki se je o tem izjavil: »Od hrvaško-srbske koalicije nisem dobil nobenega povabila in ne morem vedeti, iz kakšnih motnih virov zajema peštanska policija svoje novice. Če sta dobila vabila poslanca Masařyk in Kramar, mi ni znano. Kar se tiče dozdevnega postopanja peštanske policije, nimam nobenega povoda o tem izreči kake sodbe.«

+ **Iz deželnega odbora vojvodine Kranjske.** Nj. ces. visokost nadvojvoda Karol Franc Jožef zahvaljuje kranjski deželni odbor za čestitko povodom rojstva njegovega sina. — V včerajšnji seji je deželni odbor storil velevažne sklepe glede združništva, ki bodo brez dvoma v najširših slojih iznova utrdili zaupanje v naše združne denarne zavode. Te sklepe objavljamo na drugem mestu. — Ker se razna zupanstva prihožujejo, da jih c. kr. okrajna

glavarstva silijo, samoslovenske napise nadomeščati z dvojezičnimi, sklene deželni odbor, se z dopisom obrniti v tej zadevi do vlade. V dopisu, ki se dopošlje tudi ministrskemu predsedniku in ministru za notranje zadeve, se opozori vlada na skrajno neumestnost takega siljenja.

+ **Patriotizem Slovencev in Hrvatov v avstrijski monarhiji** je nad vsak dvom vzvišen. Nemški nacionalci in krščanski socialci, ki so zdaj s prvimi zrastli skupaj kakor siamska dvojčka, so pač pozabili, da obstoja v Avstriji že dolgo tega vsenemška iredenta, o jugoslovanski iredenti pa se ni nikoli nič čulo razum v fantaziji nekaterih nemških žurnalistov. Antipatriotičen je, kdor išče sreče in razvoja svojega naroda izven mej države, za tem pa avstrijski Jugoslovani niso nikoli strmeli, pač pa velik del naših Nemcev, da ne omenimo mažarskih in laških puntarjev. Slovani so rešili Dunaj Turkov, so pomagali Mariji Tereziji proti Prusiji, so potolkli nemško in mažarsko revolucijo leta 1848 in prelivali svojo kri na lombardskih ravninah. Pa tudi Slovani izven Avstrije niso Avstriji nikoli nobenih preglavic delali, Rusija je na pr. porazila Napoleona, ki bi bil sicer Avstrijo razsekal, in nam je pomagala potolči Košuta, Srbi pa so se do novejših časov k nam nagibali, pač pa je Avstrija trpela največjo škodo od svojega sedanjega »najprijateljskega zaveznika«, Prusije. Zato je treba najodločneje zavrniti zlasti pisanje »Reichspost«, ki skuša našo lojalnost te dni v napačno luč postaviti. Ravno zato, ker smo Jugoslovani v Avstriji za moč in blagor Avstrije v resnici zavzeti, se bomo z vsemi silami tistega napačnega pojmovanja patriotizma, ki vidi državo v nemško-mažarski premoči, v dualizmu, v istovetanju z vsakokratno vlado, ker smo prepričani, da po tej poti trpi država le škodo. Zato se tudi na noben način ne moremo sprijazniti z mislijo, da bi bilo hujskanje na vojsko v sedanjem trenutku zahteva patriotizma. Kakor smo slejkoprej pripravljali Avstrijo braniti pred vsakršnim napadom od katerekoli strani, ravnotako smo uverjeni, da je nujna zahteva resničnega patriotizma, da Avstrija najde pot, kako se s Srbijo stalno in trdno sporazume, česar pa po našem mnenju z vojsko ne bomo dosegli, dokler se gre samo za vprašanje kakega pristanišča. Kolikor smo mi informirani, tudi Srbija vojske noče, nasprotno si želi zveze z nami. V interesu Avstrije je prvič, da da Jugoslovanom njihove politične pravice v prvi vrsti s tem, da jih vse politično združi v eno celoto in da se v to svrhu odredi principu, da imajo v tej državi odločilno besedo samo takozvani »trije veliki narodi«, — drugič, da goji z Balkanom, v prvi vrsti s Srbijo, odkritosrčne prijateljske odnose. Razumni Nemci to sami uvidevajo in zato Baernreither v današnji »Tagesspost« zopet zagovarja nujno potrebo sporazuma med Nemci in Slovenci. Vlado zato vnovič v njenem interesu pozivamo, da nastopi zoper one elemente, ki zlasti na Dunaju delajo nemir in izrabljajo patriotizem v svoje umazane strankarske namene ter po besedah nekega poslanca hočejo ob »svetovnem požaru« kuhati svojo strankarsko juho. Avstrija bo močna s Slovani, brez njih in proti njim — nikoli več!

+ **Balkanski odsek Apostolstva sv. Cirila in Metoda** je bil ves pretekli teden v živahnem delu. Darovi so prihajali dan na dan iz vseh slovenskih pokrajin. Danes smo oddali na železnico osem velikih zabojev posteljnine in perila, vsega skupaj 630 komadov. Hvala prisrčna vsem darovalcem in darovalkam. Natančnejše poročilo še sledi. Darove, ki pridejo še te dni, pošljemo koncem prihodnjega tedna. Porabne so samo snažne in ne preveč obrabljene stvari.

Za ranjence in sirote na Balkanu je naše uredništvo zopet prejelo 1895 kron 47 vin., balkanski odsek pa 1164 kron 20 vin.; skupno s prejšnjimi izkazi 9572 kron 35 vin. Oba izkaza priobčimo v ponedeljek.

+ **Babja neumnost.** Ker se je te dni monogo govorilo o vojski, so začele lahkoverne ženske dvigati svoje prihranke iz posojilnic. Te ženske mislijo, da imajo posojilnice shranjen denar v kakem »kasonu« in da sovražniki odnesejo kason in denar, če nastane vojna. Posojilnice nimajo denarja v kaki shrambi, temveč ga varno razposojujejo na zemljišča. Če je bila posojilnica varna, predno se je začela vojska, ostane varna tudi med vojsko in po vojski. Privatne lastnine se ne dotakne noben sovražnik. Vsak strah v tem oziru je neopravičen. Neopravičen je pa tudi strah, da bo vojna. Vojne ne bo, ker je mednarodni položaj postal prav ugoden. — Nekateri so že tudi plačali svojo neumnost. Znan nam je slučaj, da je nekdo dvignil svoj denar po drugi osebi. Ta oseba je prinesla vlagatelju le glavnico, a obresti je pridržala zase, češ, da posojilnica vsled vojske ne plačuje obresti. Sleparije navedenih ljudi bodo zdaj na dnevnem redu. Razumniki, poučite ljudstvo!

— zrtve balkanske vojske — pri nas doma. V bližini Ljubljane imamo na stotine žrtev sedanje balkanske vojske. To je pošteno domače delavstvo v Vevčah, ki ga židje radi vojske na Balkanu izključujejo od dela. V Vevčah, sredi naše domovine, trpi na stotine sirot radi posledic balkanske vojske. Usmiljena slovenska srca — pošiljajte svoje darove tudi za te žrtve na tajišstvo S. L. S., Ljubljana, Miklošičeva cesta.

— Interpelacija. Dunaj 29. novembra. Poslanec Gostinčar je vložil v današnji seji poslanske zbornice interpelacijo na domobranskega ministra zaradi postopanja žandarmerije pri D. M. v Polju nasproti stavkujočemu delavstvu.

— Nov hrvaški katoliški dnevnik. V »hiši dobrega tiska« v Reki bo 8. decembra izšla prva številka velikega hrvaškega katoliškega dnevnika, ki bo izhajal pod naslovom »Novine«. V političnem oziru bo stal nad strankami. Katoliška hrvaška javnost s simpatijami pozdravlja to novo podjetje, socialistično in ostalo framacionsko časopisje je pa preplašeno, ker je v novem listu dobilo resnega nasprotnika, ki bo dobro križal njegove račune in paraliziral njegovo uničujoče delovanje med ljudstvom.

— Tudi v Litiji tovarna zaprta? Govori se, da so zaprli radi balkanske vojske tudi tovarno v Litiji, vendar dajo podjetniki delavstvu polovico plače.

— Skladatelj F. S. Vilhar v Zagrebu praznuje te dni 60. letnico svojega rojstva. Še na mnoga leta!

— Ebin Kristan se vrača. Iz New Yorka nam poročajo: Dne 17. novembra je zaključil g. Ebin Kristan svoje socialistično misijonarjenje v Ameriki. Te dni nas zapusti in se poda nazaj, od koder je prišel, na Kranjsko. Lepe denarce si ponese nazaj v domovino, katere je na lahek način zaslužil. Socialistični odbor mu je prezentiral, okroglih sedem tisoč dolarjev, koliko mu je dalo zaslepljeno ljudstvo, nam ni znano, le toliko vemo, da so na vsakem njegovem smehu beračili zanj. Kristan se sedaj lahko smeje in šteje danar, krvave žulje nevednega trpinca. Kljub vsemu bobnanju po listih in letakih je bil zadnji njegov shod 17. novembra zelo slabo obiskan. Vseh udeležencev smo našli štirideset, med temi dvanajst Slovencev, ostali so bili Hrvatje. Med Slovenci je bil samo en pravi socialist Primožič, drugi so bili naši ljudje ki so prišli le iz radovednosti. Ako pomislimo, koliko tisočev Slovencev in Hrvatov biva v New Yorku, razvidimo, kako malo jih je, ki trobijo v socialistični rog, da je škandal za Kristana in njegove pristaše. Razlagal je svoj evangelij poldrugo uro, ko je pa končal, se oglašali za besedo Rev. Murn, slovenski župnik v New Yorku. Ko ga je ta začel prijemati, mu je predsednik shoda vzel besedo in sploh se ni pripustilo nobenemu govoriti, samo Kristan je še toliko po veri in cerkvi, ugovarjati se mu ni smelo, ker so se bali, da bi se kdo drznil razkriti njihovo nagoto. To je bil strah pred lučjo! Z obžalovanjem, da je tako malo udeležencev, in z prošnjo, da naj sodrugi dajo miloščino misijonarju Kristanu, je bil shod zaključen. Kristan pa ima sedaj lahko sladko zavest, da je on res velikanski »greenhorn«.

— Umrl je včeraj v Cerknici na Notranjskem Andrej Hren, oče č. g. Jož. Hren, bogoslovca v Gorici, v starosti 77 let. Pogreb se vrši jutri v nedeljo popoldne ob 3. uri. N. p. v. m.!

— Vojaška vest. Podšef generalnega štaba fml. Rudolf Langer odstopi, na njegovo mesto pa pride generalni major vitez Höffer pl. Feldsturm. Fml. Langer dobi poveljstvo dubrovniškega vojnega zbora.

— Nadučitelja so aretirali v Ronkih pri Trstu. Dolže ga tatvine.

— Oče zabodel hčer. Na nekem parniku je pri Miljah smrtnonevarno zabodel stavbinski podjetnik K. l. u. n. svojo hčer, ker je pobegnila od doma.

— Lekarnar se je zastrupil. V Trstu se je zastrupil lekarnar J. Lazzarini. Umrl je kmalu po zavžitju strupa.

— Pošto za iz Orients vrnivše se bojne ladje »Nadvojvoda Franc Ferdinand«, »Raddecky«, »Wildfang«, »Uskoke«, »Zriny« in »Admiral Spaun« je odslej pošiljati v Pulj.

— Cigani pred porotniki. Dne 4. decembra 1912 ob 9. uri dopoldne se vrši pri krožnem sodišču v Novem mestu porotna razprava zoper cigana Raka in štiri tovariše zaradi hudodelstva uboja. Kot priče se imajo zaslišati cigani Jožefa Ful, Marija Petan, Franc Gartner in Janez Gartner. Ni znano, kje se navedeni cigani sedaj nahajajo. Komur bi bilo znano, kje so ti cigani, se prosi, da jih napoti k okrožnemu sodišču v Novem mestu. Zaradi morebitnega predujema pričnine naj se cigani s pozivom na to notico oglase pri najbližjem okrajnem sodišču.

— »Slovenec« na Viču-Glincah. Da bode Rožnodolcem z dobrim časopisjem ustrezno, naznanjamo, da se v trgovini g. Marjeka dobivata »Slovenec« in »Domoljub«.

— Skoraj milijon kron je v enem mesecu nabral češki narod za balkanske Slovence.

— V zahvali po pok. gosp. prof. Orožnu se je pomotoma izpustilo ime g. ravnatelja Černivca.

Kubelik je ozdravel ter bo 18. decembra priredil koncert v Zagrebu.

Telefonska in brzojavna poročila.

HRVAŠKO VPRAŠANJE.

Budimpešta, 30. novembra. Zdi se, da se med hrvaškimi unionisti (grof Pejacevich) ter koalicijo in ogrsko vlado pripravljajo zblizanje. Unionisti so v konferenci z Lukacsem naglašali, da je vsled ojačenja koalicije v narodu potrebno, da se stori energičen korak za izboljšanje položaja. Unionisti bodo sicer primorani svoje stališče nasproti ogrski vladi izpremeniti. Lukacs je izjavil, da hoče podati izjavo, ki bo hrvaško popolnoma pomirila. Predvsem bo vložil v zbornici zakon, ki ukini železničarsko pragmatiko.

LUKACS O HRVAŠKEM VPRAŠANJU.

Budimpešta, 30. novembra. Danes je prišlo pred parlamentom zopet do škandalov. Ko so poslanci opozicije hoteli v parlament, so orožniki komandirali: »Bajonett auf!« Justh je klical: »Vi podli šufti!« — »Ali je ta Tisza še vedno prost?« — Baron Mannndorf: »Sram vas bodi!« — »To je norišnica!« — Huszar: »Krvni zahtevajo zdaj od nas, v parlament pa nas ne pustite!« — Nato so poslanci odšli.

V zbornici je Lukacs glede hrvaškega vprašanja izjavil:

Izjemno stanje na Hrvaškem je bilo potrebno, ker je bilo sklepati, da je ogrožena integriteta dežela krone sv. Štefana. Koalicija je namreč s stranko prava sklenila pakt, kojega vsebina se je sicer prikrivala, a se je dognalo, da ima namen razveljaviti pogodbo. Priznavamo, da koalicija ni sicer hotela v saboru proglasiti ločitke od Ogrske, toda sklenila je, da ne izvoli več poslancev v ogrski državni zbor, kar bi pa pomenilo isto. Cuvajev komisarjat je imel dobre posledice. Nižje mase so se oprostile terorizmu. Ljudstvo je zadovoljno. Ogrska vlada ni pozabila obljub, da se bo naagodbno razmerje saniralo in se vsa tozadevna vprašanja nahajajo v najboljšem štadiju. Predvsem se bo vprašanje pragmatike lahko ugodno rešilo. (Kakor se vidi, Ogrji zopet s Hrvati nameravajo nov švindel. — Opomb. uredn.)

Lukacs je predložil zbornici več zakonov, med njimi volilno reformo in izpremenjeno železniško pragmatiko, ki naj provzroči preobrat na Hrvaškem in izboljša ogrsko-hrvaško razmerje.

Najnovejši avstrijski prestolonaslednik. Prvorojenec nadvojvode Franca Karla Jožefa, ki zasede za Franom Ferdinandom avstrijski prestol, so pri krstu dali ime Franc Jožef Oton.

× × ×

MIROVNA POGAJANJA ZELO UGDNA.

Carigrad, 30. novembra. »Ikdam« poroča, da se bodo pogajanja pri Čataldži končala v ponedeljek s sklepom 14 dnevnega premirja, med katerim se bo razpravljalo o definitivnem miru.

Carigrad, 30. novembra. Po včerajšnjem ministrskem svetu, ki je trajal do 11. ure ponoči, je minister zunanjih zadev Noradunghian izjavil, da mirovna pogodba še ni podpisana, da pa teko pogajanja zelo ugodno. Kar pa se tiče premirja, upa, da se danes ali jutri že podpiše.

Berolin, 30. novembra. »Morgenpost« izve iz Carigrada, da gredo mirovna pogajanja proti svojem koncu in se premirje danes sklene. Baje ostane Odrin turški, vendar pa mora Turčija utrdbe podreti in plačati pol milijarde vojne odškodnine. V glavnem stanu se nahajata bulgarski finančni minister Teodorov in bivši turški finančni minister Zia bej.

London, 30. novembra. »Daily Telegraph« meni, da se bo Bulgarija, ako sklene mir, ki bi ji naložil izprazniti skoro celo Tracijo z Odrinom, brez dvoma pripravljala kmalu na zopetno vojsko, da Turčijo popolnoma uniči. Razlogi, zakaj Bulgarija zdaj odnehuje, so neznani, utegnejo pa biti modri in premišljeni.

Carigrad, 30. novembra. Poroča se, da so glavni pogoji miru, ki se kmalu sklene, sledeči:

Odrin (z vilajetom) ostane pod gotovimi pogoji turški.

Albanija postane avtonomna pod kontrolo zaveznikov.

Muslimani v okupiranih krajih dobe gotove privilegije verske narave.

Turčija stopi v carinsko zvezo z balkansko zvezo.

Premirje traja 15 dni, nakar se sklene mir.

SRBSKI OPOMIN TURCIJI.

Beigrad, 30. novembra. Vladna »Samouprava« javlja, da bodo vse srbske čete, ki so na razpolago, odšle iz Albanije in Makedonije proti Čataldži, ako se Turčija ne uda. Ako bo Turčija skušala mir zavlačati, bodo zavezniki evropski Turčiji sto-

rili enkrat za vselej konec. (Ta uradna izjava pobija vesti ogrskih listov, da ima Srbija namen Avstrijo napasti. — Opomb. uredn.)

VEČNA AFERA PROCHASKA.

Dunaj, 30. novembra. Konzul Edl se še mudi v Skoplju. Poročilo Edlovo, oziroma Prochaskovo se priobči šele, ko bo izpopolnjeno in se Edl vrne na Dunaj.

NEODVISNOST ALBANIJE.

Dunaj, 30. novembra. Izmail Kemal bej je poslal ministru zunanjih zadev grofu Berchtoldu iz Valone sledečo depešo: »V Valoni zbrana albanska narodna skupščina, ki sestoji iz delegatov vseh albanskih krajev brez razlike vere, je pravkar proklamirala politično samostojnost Albanije in izvolila proviziorno vlado, kateri je naloženo, da brani pravo in eksistenco albanskega naroda, kateremu preti srbska armada s poginoma, in domovino osvoboditi armad zbranih balkanskih držav, ki so jo poplavlje. Ko Vaši Ekselenci to sporočam, imam čast, vlado Nj. Veličanstva prositi, da izpremembo v političnem življenju albanskega naroda pripozna. Albanci, ki so s tem vstopili v narodno skupino vzhodne Evrope, v kateri se ponajajo, da so njen najstarejši narod, zasledujejo le ta cilj, da žive v miru z vsemi balkanskimi državami in tako postanejo element ravnotežja. Prepričani so, da bo vlada Nj. Veličanstva kakor tudi ves civilizirani svet to posebno toplo sprejel ter jih varoval pred vsakim napadom na njihovo narodno samostojnost in pred razdelitvijo njihovega teritorija.«

Rim, 30. novembra. Izmail Kemal bej je poslal laškemu ministru zunanjih zadev di San Giulianu dobesedno enako notifikacijo, kakor ministru grofu Berchtoldu.

Milan, 30. novembra. Poslanec Torre izvaja v »Corriere della Sera«, da mora Albanija postati neodvisna, to se pravi, da Avstrija ne bo v Albaniji imela nič več iskati. Iz tega sledi, da bo Italija mogla ondi odslej še bolj razvijati svoje sile.

Dunaj, 30. novembra. »Zeit« poroča, da je grof Berchtold obiskal princa Ahmed Fuad pašo, ki je došel na Dunaj in bil pri Berchtoldu v avdijenci. V tem princu je videti resnega pretendenta za albanski prestol.

Valona, 30. novembra. Za predsednika proviziorne vlade je izvoljen mohamedanec Izmail Kemal bej, za predsednika katolik Kačiora, za tajnika katolik Gurakuši. Kemal bej je pozval zbor, naj se Albanci zasedenju Drača in Elbassana po Srbih ne ustavijo, ker bodo nevtralnost Albanije štatile velesile.

SRBI V DRAČU.

Rim, 30. novembra. »Giornale d'Italia« poroča: Avstrijski Lloydov parnik »Albanien«, ki je priplul iz Drača v Sv. Ivan Medua, oziroma njegov kapitan, pripoveduje, da je divizija Paunović došla pred Drač 28. t. m. in začela bombardma. Ko so Albanci razobesili svojo novo zastavo, so Srbi oženj ustavili in poslali v mesto eskadron konjenice s parlamentarjem. Odpornost ni bilo proti Srbom nobenega. Mesto je mirno. Albanci so poslali protest svoji proviziorni vladi v Valono in belgrajski vladi.

KAKO JE IZMAIL KEMAL BEJ DOSPEL V DRAČ. — GRKI GA NISO DOBILI, DASI JE BIL NA »WURMBRANDU«!

Trst, 30. novembra. »Piccolo« poroča: Izmail Kemal bej se je 19. t. m. s 13 tovariši vkrcal na »Lloydov« parniku »Brünn«, ki je imel odpotovati čez Brindisi v Carigrad. Vsled naloga avstrijske vlade je »Brünn« svojo smer tako izpremenil, da se je pri rtu Rodoni ustavil. Semkaj je priplul radiotelegrafično opozorjen »Lloydov« parnik »Wurmbrand« 20. t. m. iz Drača in je Albance vzel iz »Brünna« na svoj krov. Ker jih vsled noči ni več mogel v Draču na kopno postaviti, so ostali na krovu. Kar priplove več grških torpedovk, ki preiščejo parnik po kontrebantu, Izmail Kemal beja pa niso zapazili, ki je sicer bil v svoji kabini.

ZADNJI TURŠKI ODPOR BO V JANINI.

Carigrad, 30. novembra. »Ikdam« poroča, da marširata pri Bitolju poražena Gjavid in Karasid paša proti Janini, da se tam slednjič ustavita Srbom in Grkom.

Milan, 30. novembra. Poveljnik janinske posadke je Essad paša (o katerem se je dozdaj napačno mislilo, da poveljuje Skadru). Essad paša je dal zapreti na stotine janinskih meščanov, češ, da drže z Grki. Štiri grške duhovnike je dal obesiti. Turška pozicija se nahaja tri ure pred Janino blizu Bisana in je zavarovana z dobrimi oblegovalnimi topovi. Ako mesto pade, se hoče Essad paša umakniti v Argyrokastron, da bo nadaljuje. Janino napadejo Grki in Srbi.

DEMONSTRATIVEN SPREJEM CONRADA PL. HÖTZENDORFA V BUKAREŠTU.

Bukarešt, 30. novembra. General Conrad pl. Hötendorf je bil tu sprejet z velikim entuziazmom. Hiše so bile okinčane s črno-rumenimi in rumenskimi zastavami. Prebivalstvo je klicalo: »Živio Avstrija!«

AVSTRIJSKO-NEMŠKO RAZMERJE.

Budimpešta, 30. novembra. »Az Est« objavlja razgovor dopisnika iz Berolina s Kiderlen-Wächterjem. Dopisnik je pooblaščen objaviti razgovor. Kiderlen-Wächter izjavlja, da ni presojati sedanjega položaja ugodno, pa tudi ne obupno. Sedanje zahteve balkanskih držav so v nesoglasju z izjavami ob začetku vojne, zlasti glede Albanije. Velevlasti razumejo in pritrjujejo nazorom Avstrije o albanskem vprašanju. Za sklicanje konference ni čas ugoden. Taka konferenca bi mogla k večjemu le registrirati dogodke. Dopisnik je vprašal, če so pravilne opazke glede izjave »Nordd. Allgemeine Zeitung«, da Nemčija ne soglaša z akcijo Avstrije. Kiderlen-Wächter je odgovoril: Zanikam take notice najodločneje. Med Avstrijo in Nemčijo vlada popolno in vsestransko soglasje. Vse drugo je izmišljeno.

Frankobrod, 30. novembra. »Frankf. Zeitung« se poroča iz Dunaja, da se je notica uradne »Norddeutsche Allg. Ztg. dunajski diplomaciji zdela neprimerna. Avstrija noče provocirati vojske, ampak moment za energično akcijo bo prišel, ko se bo dognalo, kako Srbija glede Adrije misli. Ne samo jadransko, ampak tudi srbsko vprašanje sploh je za Avstrijo vprašanje življenja ali smrti.

POMIRLJIVE IZJAVE O AVSTRIJSKO - RUSKEMU RAZMERJU.

Peterburg, 30. novembra. Zastopniki troveznih sil so izrekli mnenje, da se razmerje med Avstrijo in Rusijo n ni čeposlabšalo in da je upati, da se srbskoavstrijski konflikt mirno reši.

POINCARE BO PODAL IZJAVO O ZUNANJEM POLOŽAJU.

Pariz, 30. novembra. Min. predsednik Poincarés je sklenil podati v četrtek izjavo o zunanjih politiki v parlamentarni komisiji za zunanje zadeve, kot pogoj pa je stavil, da se ne bo nanj stavilo nobeno vprašanje.

NEMŠKI KANCLER BO TUDI GOVORIL O ZUNANJEM POLOŽAJU.

Berolin, 30. novembra. Državni kancler je napovedal v zbornici govor o zunanjem položaju.

RAZPOLOŽENJE V RUSIJI.

Peterburg, 30. novembra. V Kievu in drugod vojaštvo avstrijski in srbski konzulat strazi. V Peterburgu so hoteli dijaki prirediti demonstracijo pred avstrijskim konzulatom, a je policija to preprečila. — Poročila o različnih vojnih pripravah ne prenehujejo.

OTVORITEV RUSKE DUME.

Peterburg, 30. novembra. Za predsednika nove dume je bil izvoljen včeraj oktoberist Rosjanko. Ko je v svojem otvoritvenem govoru dejal, da je ruski narod v slučaju, ako bi iz oblakov, kateri sedaj vise na političnem obzorbju, nastal vihar, pripravljen dati svoje življenje, je bil prekinjen od viharnega odobravanja.

IZJAVA KRALJA PETRA O KATOLICANIH.

Belgrad, 30. novembra. Kralj Peter je dejal katoliškemu škofu v Skoplju: »Dovolili bomo čim širšo versko svobodo. Za nas so vsi kristjani bratje. Katoliki so naš sveti boj spremljevali s simpatijami, česar ne bomo nikdar pozabili. Mislim, da tudi duhovščina tako misli. Ko se vojsak neha, bo ena mojih glavnih nalog, da se obrnem v Rim, da se v Sv. Stolicu dogovorim glede verske svobode katolikov v mojem kraljestvu.«

NEMŠKO - NACIONALNA KANALJA.

Dunaj, 30. novembra. »Deutsches Volksblatt« piše, da so Jugoslovani iredentisti. Toa d je povzročila vlada, ki je uvedla v Dalmaciji hrvaški službeni jezik, izpopolnjuje slovenske šolske želje v Trstu (!) in sploh Slovence in Hrvate protežira. (Cuvaj — Koroška.) Tr ba j, da se Jugoslovane z vso avtoriteto pritiska in njihove pretenzije

Vedno ostrejši postajajoči boj za obstanek zahteva od nas, da napremo vse svoje moči. Toliko bolj moramo skrbeti za ohranitev svojega zdravja. Kdo bode oporekal, da je glavni pogoj temu urejena prebava? Svetovnoznana Franc Jožef-ova grenčica, pol kozarca vsak dan pred zajutrekom, ima to neprecenljivo lastnost, da odstrani tudi že zastarele težkoče v želodcu in črevih zanesljivo, točno in na lagoden način. »Pri mnogoštevilnih slučajih trdovratnega zaprtja«, piše sloveča bolnica usmiljenih bratov na Dunaju, »smo vporabljali Franc Jožef-ovo grenčico z ugodnim uspehom.« — Dobi se v lekarnah, drožerijah in prodajalnah rudninskih voda. Ravnateljstvo razpošiljalnice Franc Jožef-ovih zdravih vrelcev v Budimpešti. 45

odbi j. List hvali Italijane, ki da se njalno vedejo.

DAR RUSKEGA CARJA.

London, 30. novembra. »Morning-post« poroča, da bo car črnogorskemu kralju podaril po končani vojski križarico »Cherson«.

TRIJE SRBSKI VOJAKI IZGINILI.

Belgrad, 30. novembra. Trije vojaki VII. polka III. poziva so bili poslani na ogrsko stran Donave, da bi na to stran potegnili neki srbski čoln. Vojaki se pa niso vrnili. Srbsko zunanje ministrstvo je brzojavno vprašalo ogrsko vlado, kaj je s temi vojaki.

PISATELJ NUŠIĆ OKROŽNI NAČELNIK?

Belgrad, 30. novembra. Belgrajski »Mali Žurnal« prinaša vest, da bo pisatelj Branislav Nušić imenovan za okrožnega načelnika v Bnitolju.

POVODNI NA BALKANU.

Sofija, 30. novembra. Reka Marica je tako narasla, da je porušila vse mostove, ki so vodili preko nje. Nevarnost je, da reka preplavi tudi Odrin.

NARAŠČANJE VODA V SRBIJI.

Belgrad, 30. novembra. Morava hitro narašča. Promet med Veliko Plano in Požarevcem je ustavljen. Narašča tudi Mlava, ki je ponekod že prestopila bregove. V teku so varnostne odredbe.

KULTURNI MOHAMEDANCI.

Sarajevo, 30. novembra. Oblast je zasedla, da so tiskarno »Srpske Riječi« v Sarajevu do tal požgali Mohamedanci. Vrš se stroga preiskava.

× × ×

VELIKANSKI CIKLON V AMERIKI.

New York, 30. novembra. Velikanski ciklon je na Filipinih razrušil več mest in ubil okoli 17.000 oseb.

NORE ŽENSKO.

London, 30. novembra. Več sufragetk je nameravalo v Aberdeenu bombni atentat proti ministru Lloyd Georgu. Neko sufragetko, pri kateri so našli bombo, in dve pomočnici so zaprli.

DRŽAVNI ZBOR.

Poslaniška zbornica je včeraj nadaljevala razpravo o začasnem proračunu. Češki socialni demokrat Tušar graja, ker podpirajo Nemci Hochenburgerja. Dr. Tresić naglašja, da je hrvaško ljudstvo z veseljem srbske zmage pozdravljalo, hrvaških manifestacij pa niso umeli in so dve dalmatinski občini razpustili. Hrvaško ljudstvo, ki je bilo vedno pripravljeno za kralja življenje žrtvovati, bi vojske proti Srbiji ne umevalo. Seidl: »Se li nahajamo v srbski skupščini?« Choc: »Tu smo doma in govorimo kakor hočemo. Nemci nam ne bodo ničesar predpisovali.« Notranji minister baron Heinold odgovarja na interpelacijo o razpustu občinskih svetov v Splitu in v Šibeniku. Izjavlja, da sta bila občinska sveta razpuščena, ker se župana v svojih nagovorih nista ozirala na državne koristi.

NOVA ŽELEZNIŠKA PRAGMATIKA ZA HRVATSKO.

Budimpešta, 30. nov. Ogrska vlada je izjavila, da bo v kratkem predložila nov načrt železniške pragmatike za Hrvatsko, hrvatskim zahtevam odgovarjajočo, ker smatra sedanjo za glavni gravamen hrvatske politike. Potem se bo pa dalo tudi s hrvatskimi strankami govoriti o odstranjenju Cuvaja in uvedanju ustave.

Ljubljanske novice.

Ij Ljubljanski občinski svet bo imel sejo v torek, dne 3. decembra ob šestih zvečer.

Ij Klub občinskih svetnikov S. L. S. ima sejo v ponedeljek ob osmi uri zvečer.

Ij Sijajni Miklavžev večer bo tudi letos v četrtek, dne 5. decembra, v veliki dvorani »Uniona«. Večer bo stal na višku takih prireditev ter je odbor pridobil za ta večer zopet marsikaj novega in zanimivega za mlado in staro. Začetek bo točno ob 7. uri zvečer. Da bo večer še bolj živčast sodeluje letos tudi »Slovenska Filmharmonija«. Vstopnina je: pri mizah v dvorani za odrasle 1 K, za otroke 40 vin., na galeriji za odrasle 40 vin., za otroke 20 vin. Za točen red bo skrbel poseben odbor rediteljev. Za rezerviranje miz v dvorani bodo na razpolago reditelji v četrtek od 10. ure dopoldne do 12. ure. Takrat se naj izročajo tudi darovi z natančnimi naslovi obdarovancev (pri naslovih otrok naj bo nad naslovom velika črka A, pri naslovih odraslih pa nad naslovom velika črka B.).

Ij Društvo rokodelskih mojstrov vlnudno vabi k predavanju, ki se bo vršilo v nedeljo, dne 1. decembra, točno ob pol 11. uri dopoldne v dvorani Rokodelskega doma. Predaval bo gospod inženir in ravnatelj »Zavoda za pospeševanje obrti« Vl. Remec o pomenu in važnosti mojstr-

skih preizkušenj. Ker je obrtna postava o mojstrskih preizkušnjah stopila v veljavo, bo to predavanje izredne važnosti za mojstre, kakor tudi za pomočnike. Vsak zaveden obrtnik naj se predavanju zanesljivo udeleži.

Ij »Za naše fante« priredi jutri, v nedeljo, »Sentiakobsko prosvetno društvo« posebno predavanje. Vabimo še posebno fante in pa njih stariše. Predavanje bo posebno važno in zanimivo. Začetek že ob pol 6. uri.

Ij V križevniški cerkvi bo jutri celodnevno čiščenje sv. R. Telesa. Moški bodo imeli uro od 1. do 2. popoldne, ženske pa od 4. do 5. zvečer.

Ij Iz gledališke pisarne. Danes opera »La Traviata«, ki se odstavi za dolgo časa iz repertoarja. — V nedeljo popoldne se priredi druga mladinska predstava. Uprizori se pravljica za mladino »Pogumni krojaček«. V nedeljo zvečer se uprizori priljubljena opereta »Boccaccio«. — V torek (parpredstava) »Baskervilski pes«. V sredo tretja dijaška-kronska predstava »Sodnik Zalamejski«.

Ij Slovenska opera in opereta. Kakor smo že poročali, je primadona gđ. Orlova na glasilkah tako opasno zbolela, da bo morala s petjem za dolgo časa popolnoma prenehati. Zato je intendantca morala iskati drugo primadono in se pogaja z veleodlično pevkom-umetnico, ki je pred nekoliko leti na slovenskem odru nastopala z uprav sijajnimi uspehi. Pogajanja bodo končana danes ali jutri, tako da bo intendantca takoj početkom prihodnjega tedna mogla naznaniti njihov sklep. Da dotična dama pride na ljubljanski oder, je že danes gotovo, uravnati je samo še nekaj formalnosti. — Prav tako bo intendantca v položaju že pričetkom prihodnjega tedna objaviti, da je sklenila nov angažma z rutiranim odličnim opernim in operetnim tenoristom in z novo pridobitvijo omogočila hitrejši razvoj slovenske opere in operete. Tako bo torej že prihodnji teden definitivno rešeno tenorsko in primadonsko vprašanje.

Ij Štiri telefonske hišice na največjih prometnih točkah v mestu namerava postaviti inženir Herman Hager. Občinstvo bi se v teh hišicah (kioskih) posluževalo telefona proti majhni odškodnini. Na vsaki taki hišici bi bila ura, ob straneh prostor za reklame. Magistratni gremij je včeraj v principu tej nameri pritrdil.

Ij Gostilniško koncesijo je magistratni gremij podelil g. Viktorju Sedelju.

Ij Šolski pouk na vadn. ci je radi skrajšatke ustavljen.

Ij Prvi tečaj za lesna dokončevalna dela, ki ga priredi Zavod za pospeševanje obrti na Kranjskem s sodelovanjem c. kr. oddelka učil za obrtni pouk bo odprt v ponedeljek, dne 2. decembra, točno ob pol 10. uri dopoldne v novem šolskem poslopju v št. Vidu nad Ljubljano. Zaradi obilne udeležbe, priglasi se je 17 mojstrov poleg več pomočnikov, vršiti se bo moral tečaj najbrže v dveh zaporednih oddelkih.

Društva.

— Šišensko prosvetno društvo uprizori v korist Vincencijevi konferenci sv. Frančiška v nedeljo, dne 15. decembra t. l., popoldne ob 5. uri krasno igro »Krivpri-sežnik«. Že danes opozarjamo vse somišljenike, kakor tudi razna društva, posebno brate Orle, ki imajo ta dan svoj občni zbor, na to uprizoritev. Vstopnice se dobe v društvenih prostorih in društvenem blagajniku vedno v Spodnji Šiški št. 88, Vodnikova cesta, prej gostilna »Pri smreki«.

— Katol. slov. izobraževalno društvo »Kranj« je slavilo 24. t. m. svojo desetletnico. Zvečer je vrlo delujoče naše društvo priredilo v veliki dvorani »Ljudskega doma« zabaven večer. V krasnem govoru je gospod profesor dr. Capuder slavil izobraževalno ljudsko delo društva. Sledila je enodejanka »Ribičeva hči«, ki jo je spisal g. profesor dr. Ivan Pregelj. Igralke in igralci so dobro rešili stavljen si zadačo. Burno je občinstvo aklamiralo prednašanje našega domačega iznajditelja g. Bajdeta na njegovi klavolini. Z željo, da se kmalu zopet v »Kranju« snidemo, smo se razšli. Naše društvo »Kranj« pa napreduje in procvita!

— Predavanje v Novem mestu. V nedeljo, dne 1. decembra bo v Rokodelskem domu v Novem mestu predaval dr. Grivec, prof. bogoslovja iz Ljubljane o verskih razmerah na Balkanu, s posebnim ozirom na sedanji vojni položaj. Velezanimivo predavanje bo spremljalo nad 70 slik iz Carigrada, Odrina, Sofije itd., slike četašev, misijonarjev, bolgarskih kmetov, dalje slike najlepših cerkva, samostanov, sel in mest na Balkanu. Ker je g. predavatelj izvrsten poznavalec verskih razmer na vzhodu, bo njegovo predavanje gotovo zelo poučno. Začetek ob pol 8. uri zvečer. Dohodki (sedeži po 80 vin.,

stojšča po 30 vin.) se obrnejo v prid balkanskim misijonom. Preplačila se hvaležno sprejemajo.

— »Naša kri« v Vipavi. Izobraževalno društvo priredi v dvorani v »Taboru« v nedeljo, dne 1. decembra ob pol 8. uri zvečer igro »Naša kri«. Tem potom vlnudno vabimo k predstavi.

— Miklavžev večer priredi tel. odsek »Orel« na Ježici dne 5. decembra t. l. ob 8. uri zvečer. Vstopnice se prodajajo od 1. decembra v župnišču, in zvečer 5. dec. pri blagajni.

Tolažba dušam v vicah. Priredil župnik Fr. Bleiweis. Pod tem naslovom je izšel nov molitvenik s premisljevanji; naslov nam pove, kako blag namen ima knjiga, ki je zares potrebna in nadvse koristna. Moliti za duše blagih ranjkih, ki si same ne morejo pomagati in nas mlo prosijo pomoči je res sveta in dobra misel; — koristna je pa tudi nam; svet plačuje dobrote večkrat z nehvaležnostjo, duše ranjkih nam bodo pa za vsako pomoč gotovo hvaležne in ne bodo pozabile svojih dobrotnikov. Zato kupi to knjigo, da se tembolj vnemeš za delo usmiljenja, po katerem dosežeš usmiljenje. Primanjkuje nam prostora in časa, da bi knjigo bolj obširno ocenili, kar pa storimo prihodnjič. Danes pa še izrazimo željo, da si kupite vsi ta molitvenik, ki ima skrajno nizko ceno, to je samo 1 K 20 vin. za vezan izvod z rdečo obrezo, po pošti 20 vin. več. Molitvenik ima prav priročno in priključljivo obliko in se dobi v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani.

Srečkanje XXIX. državne loterije v dobrodelen namen za vojaštvo se vrši dne 19. decembra t. l. Vseh dobitkov je 21.146 v skupni vrednosti 625.000 kron, med temi glavni dobiček 200.000 kron, dalje dobitki po 50.000 in 30.000 kron itd. — Srečke so po 4 krone. — Več v oglasu.

Tudi za odrasle

Poraba okrepčevalnega sredstva se izkaže mnogokrat kot zapovedana in sicer ne samo morda za otroke, ampak tudi za odrasle vsake starosti, za ženske in za moške. Že desetletja znana slovita Scottova emulzija se je izkazala kot taka vedno kar najboljše, bodisi da se gre za priročno slabost ali za okrepitev po prestani bolezni. Že po razmerno kratki uporabi Scottove emulzije se opazi učinek. Življenska moč se zopet zbudi in dobi se tudi dober tek. Zaradi tega raste hitro moč in dobi se veselje do življenja. Scottova emulzija je tako lahko prebavljiva in okusna, da jo tudi lahko odrasli brez vsakega truda dalj časa jemljejo in lahko prenesejo.

Cena originalni steklenici je 2 K 50 v. Dobi se v vseh lekarnah. Kdor pošlje 60 v. v znamkah na SCOTT & BOWNE G. m. b. H., in se sklicuje na ta časopis, dostavi se mu ena pošiljatev potom lekarni za po. kušnjo.

Praško domače mazilo iz lekarne B. Fragnerja, c. kr. dvornega dobavitelja v Pragi je prav izborno sredstvo za pokritev vsake rane, ker zabrani iste pred okuženjem in bolečine hladu in olajša. To izborno domače sredstvo se dobi tudi v tukajšnjih lekarnah.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306-2 m, sred. tlak 736-0 mm

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah v mm
29	9. zveč.	730-8	1-3	sl.vzj.vzh.	dež	
30	7. zjut.	732-8	1-8	sl.jug	"	0-0
	2. pop.	732-8	0-2	sr.szh.	pol.obl.	
Srednja včerašnja temp. 1-3°, norm. 0-7°.						

Tržne cene.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta, 30. novembra 1912.
Pšenica za april 1913. 12-03
Rž za april 1913. 10-63
Oves za april 1913. 13-18
Koruza za maj 1913. 7-76

Miklavž

kupi najceneje razno sveže domače pivcivo, »Miklavže«, »hudobce«, bonbonjere, šibe itd. pri

Jakobu Zalazniku

slaščičarju v Ljubljani.

Priporočamo hitro

drože (presgerm)

iz drožarne Josipa Košmerl, Ljubljana, Frančiškanska ulica 8. Izborna blago! Točna postrežba. Zahtevajte drože v prid »Slovenske Straže«.

Vajenec

iz poštene rodbine, kateri bi imel veselje do učenja mesarije, se sprejme takoj. Naslov pove upravništvo »Slovenca« št. 3668. (Znamka za odgovor.)

MATTONIJEV
GISSHÜBLER
naravna
alkalična kislina

najboljša dijetlična in osvežujoča pijača

preizkušena pri želodčnih in črevesnih katarh, obilnih in mehurnih boleznih, katero priporočajo najveljavnejši zdravniki kot bistveno

podpiralno sredstvo

pri karlovovarijskem in drugih kopeliških zdraviljenjih in kot poznejše zdravilo po kopeljih 24 38 in trajno porabo. (VII.)

Izvir: Glessshübl Sauerbrunn, železniška postaja, zdravilno kopališče pri Karlovi varhi Prospekti zastoni in franko.

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih specerijskih prodajalnicah in trgovinah z jestvinami in vinom.

Založbe pri Mihael Kasiner-u, Peter Lassniku in Andrej Šarabonu, Ljubljana. 3997

Prodajalka

se sprejme v trgovino z mešanim blagom pri A. Lavrič, Novavas pri Rakeku. 3733

Iščejo se

na vseh krajih monarhijske marljivi

provincijalni agenti

za razne novosti religiozne vrste, ki se lahko razpečavajo. Dopisi na:

Kat. Devotian. Institut Dnuaj, 105. Postfach.

Kdor želi kupiti

3482

polhovke in podloge za suknje

naj se obrne do Franja Laha, trgovca v Ložu pri Rakeku. — Cene nizke, postrežba točna. — Blago lepo in solidno. Ozira se tudi na najmanjšo naročilo.

1309 No torej... To so ja prave

Jakobi antinikotinske cigaretno stročnice.

Ne prezrite!

V Malem Mengšu številka 32 je naprodaj lepo kmetijsko poslopje, kjer se izvršuje več let trgovina z mešanin blagom, pivom, žganjem, prodaja tobaka, kuharskega in ter vinnu na debelo. Poslopje obstoji iz 8 sob, 3 kleti, 3 kuhinj; zraven dva vodnjaka. Pri hiši lep sadni vrt. Na željo kupca se proda tudi bližnje zemljišče pod ugodnimi pogoji. Ako bi kdo želel, se da tudi v najem. — Več pove Josip Kralj, posestnik in trgovec. 8299

Zahvala.

Podpisana štejem si v svojo posebno dolžnost izrekati tem potom blag. gosp. primariju dr. Derganc-u, in blag. gosp. sekundariju dr. Polc-u svojo globoko zahvalo za ves obilni trud, izredno naklonjenost in nad vse ljubeznivo ravnanje za časa težke operacije v tukajšnji dež. bolnici. Istotako sem dolžna izreči svojo posebno zahvalo usmiljenkam sestram Rafaeli in Nežiki, ki sta mi z vso požrtvovalnostjo tako ljubeznivo stregle ves čas moje dolge in težke bolezni.

Le izredni spretnosti in širokemu zdravniškemu znanju veleč. gosp. primarija dr. Derganc-a se imam zahvaliti, da mi je bilo oteto življenje in pa popolnoma utrjeno zdravje, ko sem zapustivši bolnico, stala še pozneje skozi 8 tednov v njegovi skrbni oskrbi.

Bog povrni! V globoki hvaležnosti se Vas bom vsikdar spominjala.

Ljubljana, dne 30. listopada 1912.

Ivana Blas

Rimska cesta 19.

Trgovina

z mešanim blagom, zelo dobro vpeljana, na glavnem trgu v Ajdovščini, odda se s 1. januarjem 1913 v najem. Isti lokali so tudi pripravljeni za trgovino na debelo. — Nadaljna pojasnila daje: Alojzij Sterle, trgovec, Ajdovščina. 2651

Trgovski pomočnik

mešane stroke (tudi manufakturnist) želi službe. Nastopi lahko takoj. Ponudbe pod »trajen 3673« na upravnistvo »Slovenca«.

Premog

izborni češki, ki prekaša vse druge vrste premoga tu, v velikih, srednjih ali manjših kosih, se po izvanredno nizkih cenah takoj odpošilja vsaka množina vagonov. Prodajna pisarna češkega premoga in briketov: J. Paulin, Ljubljana, Nova ulica 3. 3737

Mesečno sobo

za takoj, iščeta dva zakonska. Ponudbe s ceno na upravo lista. 3718

Južno-italijanska vinarna in vinska veletrgovina

Tomaž Todisco

Glavna klet in pisarna: Dunaj XV, Fünfhäusg. 10. Prosta zaloga na Dunaju: ekspozitura glavnega carinskega urada, X./2, Favoritenplatz, v Berlinu kralj. carinski urad, I. Packhof. 3563

Razpošiljam orožje vsake orsle

za poskušnjo za 10dnevni ogled. Puška enocevka Lancaster K 20—, dvocevka Lancaster K 30—, Hammerless-puška K 70—, Flobert K 8—; samokres K 5—, pištole od 2 K naprej. Popravila hitro in poceni. Ilustrovani cenik zastoj. F. DUŠEK, tovarna orožja, Opočno št. 2146, ob drž. žel. Češko. 3671

500 K Vam plačam, ako Vaših kurjih očes, bradavic in trde kože tekom 3 dni brez bolečin ne odpravi moj uničevalec korenin Riamazilo. — Cena lončku z jamstvenim pismom 1 krono. 2516

Kemény (Kaschau) I. Poštni predal 12/160, Ogrsko.

Nova hiša

na prodaj v Vevčah blizu farne cerkve; priprava za pokojnika, lega jako lepa. Več pove Anton Maček, Zadobova, p. Dev. Mar. v Polju.

Malo opekarno

na novo pričeto, kjer ni do sedaj še nobene; da v najem ali prodaja Miha Cestnik, Loke št. 20, poštna Trbovlje L. 3647 6

ZAHVALA.

Povodom nenadomestne izgube, ki nas je zadela s prerano smrtjo iskrenoljubljenega soproga, očeta, brata, svaka in strica, gospoda

Fran Orožna

c. kr. profesorja itd.

došlo nam je toliko dokazov iskrenega sočutja, da nam ni mogoče zahvaliti se vsakemu posebej.

Storimo to tem potom in naj sprejmo našo iskreno, globokočutečo zahvalo, predvsem g. dež. šol. nadzornik Fr. Levec ter gg. prof. Hubad in prof. Belar ter blagorodni g. primarij dr. Jenko za požrtvovalno pomoč, dalje slavni profesorski in učiteljski zbor, ravnatelj g. dr. Lovro Požar, g. Štritof, g. Junovitz in g. Šubic za časteče spremstvo na pokojnikovi zadnji poti. Prisrčna zahvala tudi g. županu dr. Iv. Tavčarju, podžupanu dr. Karol Trillerju, vsem gg. magistratnim uradnikom, na čelu jim g. magistr. svetnik Šešek, dalje vsem gojenkam učiteljske in dekliškega liceja pod predsedstvom g. ravnatelja Maherja, gg. zastopnikom planinskega društva kakor tudi gg. pevcem za gniljive žalostinke.

Osobito zahvalo pa smo dolžni vsem darovalcem prelepih vencev ter vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so se nas spomnili v teh bridkih urah ter počastili v mnogobrojnem številu spomin nepozabnega pokojnika.

Ljubljana, dne 30. novembra 1912.

3756

Globoko žalujoči ostali.

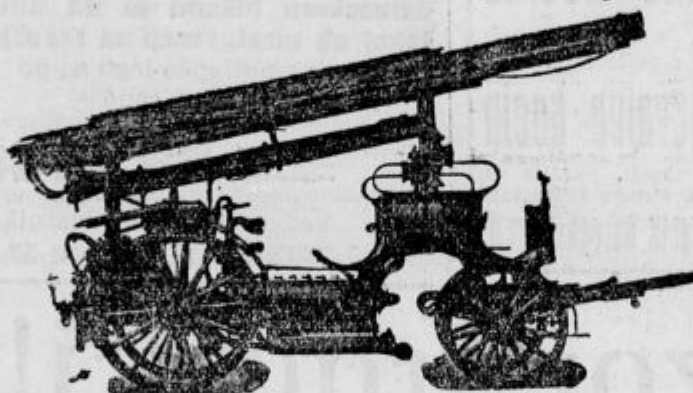
Hitra pomoč odločuje!

Konrad Rosenbauer & Kneitschel

v Lincu na Donavi prva tovarna bencinmotornih brizgalnic v Avstriji,

katera lahko dokaže z nad štirinajst izvrstno vspelim slučajem, da je gašenje s temi modernimi izboljšanimi stroji najvspešnejše.

Bogato ilustrovani ceniki glede vseh modernih, praktično sestavljenih dvo- in štirikolesnih ročnih brizgalnic, vozov in nosilnih mehaničnih pomikalnih testev najnovejše konstrukcije, vozov za moštvo, vseh potrebnih gasilskih oprem, ter cevi izvrstne kvalitete trdke Konrad Rosenbauer v Lincu na Donavi dobi vsak na zahtevo brezplačno in franko.

Društva obiskuje brezplačno zastopnik trdke

Fran

Samsa

Zagreb,

Gunduličeva ulica

št. 21.

3562

Ustanovljeno 1. 1893.

Ustanovljeno 1. 1893.

Vzajemno podporno društvo

..... v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom

sprejema in obrestuje hranilne vloge po

4³/₄%

Rentni davek plačuje iz svojega. Zunanjim vlagateljem so za pošiljanje denarja na razpolago brezplačno položnice poštne hranilnice.

Društveno lastno premoženje znaša čez 600.000 K. Deležnikov je bilo koncem leta 1911 3143 z 18861 deleži, ki reprezentujejo jamstvene glavnice za 7.355.790 K.

Načelstvo:

Predsednik: Andrej Kalan, prelat in stolni kanonik v Ljubljani.

I. podpredsednik:

Ivan Sušnik, stolni kanonik v Ljubljani.

II. podpredsednik:

Dr. Fran Dolšak, zdravnik v Ljubljani.

Člani: Dr. Perdo Čekal, stolni kanonik v Ljubljani; dr. Jožef Gruden, stolni kanonik v Ljubljani; Anton Koblar, dekan v Kranju; dr. Fran Papež, odvetnik v Ljubljani; Karol Pollak ml., tovarnar v Ljubljani; B. Remec, ravnatelj trg. šole v Ljubljani; dr. Viljem Schweitzer, odvetnik v Ljubljani; Luka Smolnikar, stolni vikar v Ljubljani; dr. Aleš Ušoničnik, profesor bogoslovja v Ljubljani; Fran Verbič, c. kr. gimn. profesor v Ljubljani; dr. Ivan Zajc, zdravnik in deželni odbornik v Ljubljani; dr. Ignacij Žitnik, stolni kanonik, drž. in dež. poslanec v Ljubljani.

Nadzorstvo:

Predsednik: Anton Kržiš, c. kr. profesor in kanonik v Ljubljani. — Člani: Anton Čadež, katehet v Ljubljani; Ivan Mlakar, profesor; v Ljubljani; K. Gruber, c. kr. fin. rač. oficijal v Ljubljani; Avguštin Zajc, c. kr. rač. oficijal in posestnik v Ljubljani.

Hiša

v dobrem stanu je iz posebnih razlogov na prodaj v št. Vidu pri Zatičini. Hiša je pripravna za gostilno, trgovino ali drugo obrt. Tudi za penzioniste je zelo priročna, ker stoji tik farne cerkve, blizu železnice in so mesar, pek, zdravnik in dr. pri rokah. Zraven spada njiva okrog 7 mernikov posevka in dva dela gozda. 3631 Naslov, pogoje in kupno ceno pove Ant. Koporec posestnik na Cesti, p. št. Vid p. Zatičini.

Naprodaj je

bencin-motor

10 do 12 1/2 konjskih sil, dobro ohranjen. Več pove uprava lista pod števil. 3732. (Znamka za odgovor) 3732

Izurjen

žagar

išče službe. Obenem je tudi dober brusar. Naslov pove uprava Slovenca pod št. 3753. Znamka za odgovor.

3758

Učenec

se takoj sprejme za mizarsko obrt. — Mihael Mišmelj, miz. mojster, Novi Udmat št. 118.

Zimski barhenti!

Kdor rabi dobro in pristnobarvne barhente, flanelo za srajce in drugo perilo, lanene in bombažaste kanafase, celice, platno, inšet, brisače, rjube, zimsko blago za dame in gospode, žepne robce in druge tkanine, naj se obrne na kršćansko trgovino

Jaroslav Marek, ročna tkalnica 45. v Bistrem pri Novem Mestu ob Met. (Češko).

Vzorec se pošilja zaastonj in poštine prosto. V zalogi imam tudi veliko množino ostankov zimskega barhenta flanelo, kanafasa itd., in razpošiljam v zavojih po 40 m za 16 K, prve vrste za 20 K, flanele vrste za 25 K franko po povzetju. Od ostankov se vzorci ne pošiljajo. Srajce za gospode iz flanelo ali celice 1 kom. K 1.80, 2.20, 2.60, 3. in 4. Pri odjemu s kom. srajce jih pošljem franko. Pri naročilih začeta navedba širine vrata. Dopolnjuje se slovensko.

Avtomatična past!

Za podgane kron 4—, za miši kron 2-40, ujamemo brez nadzorstva do 50 komadov v eni noči. Ne zapustite nobenega smrada in so zopet same nastavlje. Past za ščurke edina te vrste na katero se ujame na tisoče ščurkov v eni noči a kron 2-40. Povod najboljši uspeh. Pošljite po povzetju Frano Humann, Dunaj, 2. Bezirk, Altesgasse 324. Mnogo pohvalnih pism. Pred manj vrednim ponarejanjem se svari. V c. in kr. vojaških skladiščih v uporabi. Telefon 2346. 3701 6

hiša v Ljubljani

ki se dobro obrestuje, pod jako ugodnimi plačilnimi pogoji. V hiši je gostilna ter velike prostorne kleti. (Gostilniška koncesija ostane na hiši.) Hiša je za vsako podjetje pripravna. Vprašanja na naslov: Karel Balland, Vodovodna cesta 2, Ljubljana. 3689

Oddano je

posojilo pod št. ogl. 3653 torej se ponudbe več ne sprejemajo.

Kuharica

išče službe v kakor večje župnišče. Nastop lahko takoj. Ponudbe sprejema uprava Slovenca pod števil. 3752.

Usak naj se prepriča

da je praško domače mazilo za vsako gospodinjstvo neobh. potrebno.

Že 40 let se je izkazalo metilno vlažno mazilo takozvano praško domače mazilo, kot zanesljivo sredstvo za obvezo. To obvaruje rane, olajšuje vnetja in bolečine, hladi in pospešuje zaceljenje.

3-4 Razpošilja se vsak dan. 2-4 13 1 pušica 70 vin. Proti predplačilu K 3-16 se pošljejo 4 pušice, za K 7— pa 10 pušic poštine prosto na vsako pošto avstro-ogrske monarhije. Vsi deli embalaže imajo poštavno deponovano varstveno znamko.

Glavna zaloga

5120

B. FRAGNER, c. in kr. dvorni dobavitelj

lekarna »Pri črnem orlu«

Praga, Mala strana, vogal Nerudove ulice št. 203.

Zaloga v lekarnah Avstro-Ogrske.

V Ljubljani: Dr. G. Plöckl, Jos. Čizmač, Rih. Sušnik.

Gostilna

enonadstropna, tik sodnije, sobe za tujce, ledenica, veliko gospodarsko poslopje, 3 hlevi, kozolec, gozdi, njive, travniki, vinograd, okoli 36 ha površine, se pod ugodnimi pogoji **proda**.

Pojasnila daje gospa **Terezija Majcen v Mokronogu**. 3679

Proda se iz proste roke lepo

posestvo

tri četrt ure od Vrbskega jezera na Koroškem, z zidano lepo hišo, obokanim hlevom, proda se tudi 12 glav govede, 1 konj pa 10 prašičev, z vsem kmetijskim orodjem. Zemljišča je blizu 30 oralov, lepo zaraščen gozd. Cena vsemu posestvu z vsemi premoženji 24.000 kron. — Pojasnila daje lastnik **Gregor Lesjak pošta Rožek na Koroškem**. 3584 3—1

Ženitbena ponudba.

Oblagivno izkušen zid. mojster srednje starosti, neomadeževane preteklosti, s 3000 K prihranka se želi priženiti na že obstoječo obrt, trgovino, gostilno ali posestvo. Mladenke, katere imajo veselje do obrti ali posestva, se prosijo, da pošljejo ponudbo s polnim naslovom na upravo tega lista pod „Znatajen 3728“.

Fin ŠPIRIT

iz žita, najboljše kakovost za žganje priporoča v množinah od 60 litrov naprej po prav nizki tovarniški ceni **M. Rosner & Co., Ljubljana**, poleg pivovarne Union.

960 (52)

J. Ciuha

Uljudno vabi k nakupu zimskih potrebščin v svojo manufakturno trgovino „Pod Jrančo“ Stari trg št. 1.

3226

Zajamčeno pristno

**Slivovko
Hruševce
Brinjevec
Tropinovec
Vinsko žganje**

Iz lastne žganjarne se dobe v množinah od 25 litrov naprej pri veležgarnjarni sadja 959 (53)

M. Rosner & Co.,

Ljubljana, poleg pivovarne „Union“.

Pozor! Pozor!

Naznanjam slav. občinstvu, da sem preselila gostilno

v novourejene prostore v

Kolodvorski ulici,

kjer se sprejemajo sedaj tudi abonenti. Točijo se raznovrstna najboljše vina, dobe se gorka in mrzla jedila, ter so na razpolago domače krvave in jetrne klobase. 3698

Za obilen obisk se priporoča

BETI OREHEK,
gostilničarka,
gostilna „Newyork“.

Radi preobilne zaloge
zimskega blaga

se prodaja pri domači
turški

3518

ce-
neje **20%** ce-
neje

„pri Valvasorju“

J. Petkosig

Ljubljana, Stari trg št. 4

trgovina z manufakturnim
in pletenim blagom i. t. d.

Milijoni
rabijo zoper

Kašeli

briljavost,
katar in
zaslizenje,
krčni in

oslovski kašelj slastne

Kaiserjeve prsne karamele s „tremi jelkami“

6100 notarsko poverjenih izpričeval od zdravnikov in zasebnikov z jamčujo gotov uspeh. Izredno prijetni in slastni bomboni. 3099

Zavoj 20 in 40 vinarjev. Ovojček 60 vinarjev

Prodajajo jih v Ljubljani lekarnar: Ubald pl. Trnkovec, Rihard Sušnik, Dr. G. Piccoli, Deželna lekarna, Mr. Ph. And. Bohinc, Mr. Ph. Jos. Čičmar, Ant. Kane, drogerija; B. Cvančara drogerija „Adrija“, — Lekarna na doželi: Daniel Pirc, Idrisja, J. Bergmann, Novomesto, C. Andrijašič, Novo Mesto, Jur. Hus, Vipava, Milan Wacha, Metlika, A. Roblek, Radovljica, Hinko Brilli, Litija, Karel Savnik, Lekarna pri Sv. Trojici, Kranj, Fr. Baccarelli, Postojna, Jos. Močnik, Kamnik, E. Burdych, Škofja Loka, Mr. Ph. Bohulav Lavica, lekarnar, Trzin, Ph. Mr. E. Koželj, Jesenice, V. Arko, trg., Senožeča, Jos. Rudolf, drogerija, Litija, J. Kandušar, trg., Mengeš.

Nadležne kocine

na obrazu in na rokah odstranjuje v petih minutah

dr. H. Rixa odstranjevalec kocin

zajamč. neškodljiv, gotov uspeh. Škatlja za K4— zadostuje. Razpošilja strogo diskretno
Risa. dr. A. Rixa, Laboratorij Dunaj 18, Berggasse 17 H.

Pozor trgovci!

Od sobote, dne 9. novembra, dalje se prodaja galanterijsko blago in pletenine iz konkurzne mase Ludovika Dollenza v Prešernovi ulici pod tovarniško ceno. 3529

Pozor! Na obroke od 10 in 15 K naprej! Berite!

Najboljši klavir, pianino ali harmonij prvovrstnih svetovnih tvrdk: Bösendorfer, B. S. ezhammer (najboljši klavir sedanosti), Hözl & Heitzmann (neprekosljivi patent. pianini), Laub & Gioss (koncertni pianini) in Hörügel (amerik. harmoniji od 90 K naprej) z desetletno postavnoobvezno garancijo kupiš ali si izposodiš najcenejše izključno le pri general. zastopniku zgoraj omenjenih najboljših dvor-
: : nih tvrdk
: : sodnozaprisež. strokovnjaku in učitelju Glasb. Mat., Ljublj. na, Kongresni trg 15, Zvezda, nasproti nunske cerkve. Najraznovrst. izbira, vedno 30 do 40 klavirjev v zalogi. Najemnik postane lastnik klavirja, dočim je dosegla izposojevalnina višino kupnine. Najugodnejša zamena. Preigrani klavirji vedno v zalogi. Ugaševanje in popravila točno in ceno.

A. Brezniku,
Velikanska zaloga najboljših vtioln, harmonik, citar, tambur, s, svežih strun, vseh ostalih glasbil in potrebščin ter muzikalij. Največja, najpopolnejša in najspesebnejša trgovina na avstr. jago.

Starosloveča livarna zvonov Francesco Broili in sinova

Udine (Chlavrli)

in

Gorica (Corso Francesco Glus. 88).

Odlukovana z zlato medaljo in s častno diplomom na največih razstavah tuzemstva in inozemstva. Izgotavlja skupne harmonične zvonove v vsaki velikosti, vsaki zaželjeni teži, številki in glasu, kakor tudi posamezne zvonove k drugim, zagotavlja soglasje in čistoglasen razdomeči zvok. Sestavlja železne odrenice za oporo zvonov, izvršuje popolno montiranje in prevzame vsa popravila v roku enega leta na lastne stroške. Dovoljujejo se ugodne cene in povoljni plačilni pogoji, kateri so plačljivi samo po odobrenju in v slučaju, da so zvonovi v splošno zadovoljnost izvršeni. Izdelava tudi kipe, plakete, vence iz bronza in vsakovrstne druge umetne izdelke. Na željo in brez zaveze se razpošiljajo načrti in obrisi, se dajo aveti in pojasnila, eventualno lahko pride tehnično izobražena oseba na pogovor k naročevalcu. Poizvedba pri 3080 52

Francesco Broili v Gorici.

Trboveljski kosovnik
za 100 kg od 2:80 do 3:36 K

Trboveljski kockovec
za 100 kg od 2:64 do 3:20 K

Trboveljski orehovec
za 100 kg od 2:48 do 3:— K

Goški salonski zvezdni briketi znamka P. B. izborna kurivo, za 100 komadov od 1:60 do 1:80 K

Mehka in trda bukova drva
v polenih in razsekana dobavlja točno

L. SCHIFFER, LJUBLJANA

Dovozna cesta, tir južne železnice. 3088

Kadar hočete dobro blago kupiti, obrnite se na tvrdko

KATINKA WIDMAYER

pri „SOLNCU“ za vodo

katera ima v zalogi dobre in trpežne čevlje za dame, gospode in otroke. Izdelovanje suhih šopkov, nagro nih vencev, trakovi z napisl. Bluze, vrhnja in spodnja krila, nočavice, rokavice, vsakovrstno perilo itd.

Postrežba točna, cene najnižje. Prosim prepišajte se! 3009

Staubene parcele

na Dunajski cesti v Ljubljani pred delavskimi hišami in na Glincah takoj ob mestni meji na Tržaški cesti, vse z najlepšo lego so po izbiri za primerne cene

na prodaj.

Več se izve pri lastniku **JOS. TRIBUC, na Glincah 37.** 2127

Ženitna ponudba

Vdova, dvaintrideset let stara, primerne izobrazbe, z nad 12.000 K gotovine in čez 20.000 K vrednega posestva na deželi z eno hčerko želi se seznaniti z dobrim in miroljubnim uradnikom, kateri bi imel pravico do pokojnine, od 30 do 45 let starosti; izključen ni vdovec brez otrok. Pisma s sliko na upravnishvo lista pod „Bodočnost“ 3687. 3687

Naznanilo.

Vljudno naznanjam, da sem v Postojni v hiši gosp. Bajca št. 225, otvoril 3696

podružnično zalogo pohištva

ter se priporočam slavnemu občinstvu mesta Postojne in okolice za mnogobrojni obisk.

S spoštovanjem
Martin Klemenčič, Postojna št. 225.

Namesto za K 106— za K 56—

dobavljam franko na vsako postajo za reklamo, nove vrste

šivalne stroje „Singer“

ki se gonijo z nogo, z elegantno omarico in 10letno garancijo. Odpošljem, ko dobim 15 K zadatja, ostanek po povzetju. — Vse vrste šivalnih strojev po cenah na debelo.

A. Weissberg, Dunaj II. Untere Donaustrasse 23. S

Tovarniška zaloga koles in šivalnih strojev, ustanovljena v letu 1900. Cenik zastojn in franko. Dopisuje se v slovenskem in hrvaškem jeziku. 3342

Najcenejše in najbolj učinkujoče odvajalno sredstvo!

Filipa NEUSTEINA

poslajene odvajalne kroglice

(Neusteinove Elizabetne kroglice)

Pred vsimi drugimi podobnimi izdelki imajo prednost te kroglice, prazne vsakih škodljivih primesti, uporabljajo se z največjim uspehom pri boleznih v spodnjem delu telesa, lahko odvajajo, kri čisteče; nobeno zdravilno sredstvo ni ugodnejše in obenem povsem neškodljivo, da bi preprečilo izvor premmogih bolezni. Radi poslajene oblike jih radi uživajo otroci. Škatljica s 15 kroglicami stane 80 vin.

ovoj z 8 škatljic, torej 120 kroglic, stane le 2 K. Če se pošlje naprej K 2-45, se pošlje franko 1 ovoji.

Svarilo! Najno se sviri pred poročanjem. Zahtevaj: Filipa Neustaina „odvajalne kroglice“. Prisline le, če no i vsaka škatlja in navodilo našo zakonito varstveno znamko v rdečo-črnem tisku „Sv. Leopold“ in podpis „Filip Neustein, Apotheke“. Naše trgovsko sodnijsko zavarovane embalaže morajo imeti našo vrtilko

Filipa Neustaina lekarna

„pri sv. Leopoldu“

— Dunaj, Plankengasse 6. —

Zaloge v Ljubljani: **Rihard Sušnik, lekarnar,** 3459 in v več drugih lekarnah.

Išče se

za takojšnji vstop trezen in zanesljiv

delovodja za strojno mizarstvo.

Zatheva se tehnično naobražena moč za samostojno vodstvo obrata. Ponudbe: **V. Scagnetti, Ljubljana.** 3704 3—1

Mlin na prodaj.

Iz proste roke se prodaja 1 uro od Ljubljane, dobro idoč mlin na 4 tečaje, z vsem gospodarskim poslopjem, pri katerem je lep sadni vrt, in 11 oralov njiv, travnikov ter gozda.

Natančneje se poizve pri **Francu Rušiču, posestniku v Sneberjah št. 18,** pošta **Dev. Mar. v Polju.** 3703

Tržiške novice.

Javen shod sklicuje jutri v nedeljo jugoslov. strok. zveza ob 11. uri v društvu sv. Jožefa. Na shodu govori drž. in deželni poslanec dr. Janez Krek. — Ob 4. uri popoldne pa bo imel g. dr. Krek predavanje za ženske.

Miklavžev večer bo prihodnji četrtek v društvu sv. Jožefa. Pričetek točno ob pol 8. uri zvečer. Pokazale se bodo najprvo tri vrste različnih humorističnih skioptičnih slik in potem nastopi Miklavž s sijajnim spremstvom. Darila namenjena otrokom naj se pravočasno donesejo v društvo. Na zavrtkih naj bo zapisano ime otroka, komu je dar namenjen. Vstopnina za sedeže za odrasle 40 vin., za otroke 30 vin., stojišča za odrasle 20 vin., otroci v spremstvu staršev so na stojiščih prosti vstopnine.

Posledice balkanske vojske se kažejo tudi pri nas. V predilnici so skrčili delo za en dan. Ob sobotah se ne dela, kljub temu pa plača predilnica delavcem polovico sobote. — V čevljarni Mally se je pokvaril veliki stroj, zato tudi stoji delo že cel teden. Pravijo, da se še par tednov ne bo delalo. Da ima delavstvo občutno škodo, se razume. Zato je opravičena želja vseh, da se skoro doseže časten mir na bojnem polju.

Predavanja o balkanski vojski se ponavljajo vsak torek ob 8. uri zvečer v društvu. Prihodnji torek bo zopet običajno predavanje ob 8. uri.

Po svetu.

Petletna framasonska občinska uprava v Rimu. Znani jud in bivši veliki mojster framasonskih tripičnih bratov Nathan župani zdaj v Rimu pet let. Objavili so zdaj o njegovem gospodarstvu zanimivo poročilo, ki se pred vsem peča s tisto izjalovljeno razstavo, ki jo je jud priredil, da slavi rop, ko so Piemontezi Rim sv. očetu ugrabili. 150 milijonov lir je morala država šteti, da je iz blata potegnili zavoženi občinski svobodomiselní upravni voz. Nathan ni čisto ničesar storil, da se stanovanjska beda v Rimu zmanjša, nič ni tudi storil, da bi bil Rim preskrbljen s cenejšimi živili, pač so pa framasoni denar zapravljali, a kaj za to, samo da psujejo katoličane in sv. očeta, pa je vse prav.

Velika dobrodelna oporoka. Na Smihovu je umrla te dni vdova Marija Rupertova. V svoji poslednji volji je darovala Vincencijevi družbi v Pragi 30.000 K, za ustanovo slepcem 10.000 K, dvema praškima otroškima bolnicama vsaki po 5000 K, dvema drugima dobrodelnima društvoma po 4000 kron, praškemu Jezušku 5000 K ter mestu Postoloprty za podporo siromakov 100.000 K. — Slovenci, spominajte se v svojih oporokah »Slovenske Straže«!

Šolarska stavka na Slovaškem. Kakor poročajo listi, je v župniji Likavci pri Ružemberku nastala stavka šolarjev, ki ne marajo hoditi v mažarsko šolo, ampak hočejo svojo slovaško učilnico. Okrajni urad v Ružemberku je kaznoval 10 staršev stavkujočih šolarjev, pa ni nič pomagalo. Omenjeni urad je začel nato dotične starše zapirati. — Turške razmere!

Novi svetovni rekord v zrakoplovstvu. Pri tekmovalnem letu za Gordon-Beunetovo ceno za okroglo zrakoplove je bil poražen dosedanj svetovni rekord te vrste letal. Zmagovalec Francoz Bienaimé je preletel v zrakoplovu »Picardie« iz Stuttgarta v približno 45urnem letu pot do okolice Moskve v daljavi do 2200 km. Dosedanji rekord je bil 2025 km (med Parizom in Kijevom) dosežen pred letom od Francoza Emila Duboneta. Dotlej je veljal skozi deset let rekord, dosežen istotako od Francoza La Vaulx, ki je preletel pot iz Pariza v Rusijo v daljavi 1950 km.

PROČ Z BRITVIJO!

Higienično brijanje brez noža, brez aparata. — Treba samo namazati z milom, oprati in v 5 minut je brijanje brezhibno opravljeno. Brijanje izključeno. — Nikako bolezní. Ne peče vas, kot po britvi. — Naš izdelek »Messer wég« je znan, cenjen, neškodljiv, in ga stalno nadzoruje sodni kemik dr. G. Bisehoff v Berlinu. Edini oblastveno preizkušen brivski izdelek. Velika škrtalja za ca. 50 kratno rabo proti vpslatvi K 3.50 ali po povzetju (50 vin. več). Kompletna garnitura potrebná K 1.—. 3088

„MESSER WEG“-VERTRIEB, DUNAJ

II. SCHÖLLERHOFGASSE 5 ODD. 5

Številna zdrav. priznanja. 1000 priznanih pism. V inozemstvu z velikim uspehom že 3 leta uvedeno. Zavitek za poskušanje za 3 kratno brijanje K 1.— v znamkah.

U modno bingo za gospode in gospe priporočila izv. hiša

Prokop Skorkovský in sin v Humpolcu na Češkem.

Vzorci na zahtevo franco. Založna cena. Na željo dam tukaj izgotoviti gospod. obleke.

SURNA **CEFIRI**

Zobna krema **KALODONT** Ustna voda

MARIJA SATTNER

Ljubljana, Dunajska cesta 19, II. stop., II. nadstr. (Medijatova hiša).

se priporoča prečastiti duhovščini za

izdelovanje cerkvenih paramentov.

Izdeluje cele ornate, kazule v vseh liturgičnih barvah pluvijale, obhajilne burze, stole in vse za službo božjo potrebne stvari, priprosto in najfineje, kakor se glasi naročilo, v svilnatem in zlatem vezenju. — Izdeluje tudi

bandera in baldahine

ter izvršuje vsakovrstno cerkveno perilo iz pristnega platna. — Vporablja samo dobro blago, cene po mogočnosti nizke, zagotavlja trpežno, vestno delo in hitro postrežbo. — Prenovljenje starih paramentov tudi radovoljno prevzame.

13

Izgotovljene obleke

za moške in otroke v veliki izbiri po zmešni ceni v manufakturni trgovini

2934

Ljubljana Pri Škofu zrav. škofije

14 dni! 14 dni!

Razprodaja
zaostalih

klobukov

vseh vrst po čudovito nizkih cenah, samo v modnem salonu

Stuchly-Maschke, Ljubljana, Židovska ulica št. 3.

Na sedmih javnih razstavah odlikovane s prvimi darili.

Samo pristne 1860 ТРАП. СПЕТЕРБУРГ 3164 10—1 TREUGOL'NIK

če na podplatih

šent Peterburške

čevlji za sneg

Vsak dan jih izdela tovarna 60.000 parov!

Edini kontrahenti: Messtorff, Behn & Co., Dunaj, I.

Prodaja na drobno v vseh boljših trgovinah za čevlje, gumi in modno blago

Najceneje nove gibljive brzoparilnike

vse vrste slamoreznice in vse druge poljedelske stroje ter železnino ponujata

Karol Kavšeka nasl.

Schneider & Verovšek

trgovina z železnino in poljedelskimi stroji

Ljubljana, Dunajska cesta št. 16.

549

Ne zamudite zahtevati cenik.

Vaš otrok

dobi lahko v teh dneh mal nahod, če se segreje in potem hitro ohladi. Ne zamudite v takem slučaju ubraniti se hujših bolezni in dajte otroku dobro dišeče, zdravniško priporočeno sredstvo, ki lajša kašelj

Thymomel Scillae.

Izdelovanje in glavna zaloga v

B. FRAGNER-ja lekarni

c. in kr. dvor. dobavitelj Praga III., št. 203.

Prosimo, vprašajte svojega zdravnika!

1 steklenica K 2.20. Po pošti franco proti naprej pošiljati K 2.90. 3 steklenice proti naprej pošiljati 7 K. 10 steklenic proti naprej pošiljati 20 K.

Pozor na ime izdelka, izdelovalca in versilno znamko. 3118

Dobiva se v vseh lekarnah. V Ljubljani: Rihard Sušnik, dr. G. Piccoli, Jos. Čizmač.

V najem se da za več let

hiša

z vsem gospodarskim poslopjem ležeča ob prometni deželni cesti. — Pojasnila daje Fr. Seražin, Vrabče 19, p. št. Vid pri Vipavi.

3742 3

Konfekcijska trgovina

in 970 80

zavod za izdelovanje oblek po meri

A. Kunc, Ljubljana

Dvorski trg Židovska ulica

priporoča svoje izborne izdelke

vsakovrstnih jesenskih in zimskih oblačil.

Strogo solidna postrežba.

Najnižje, stalne cene.

Ilustrovani ceniki na razpolago!

Psa jazbečarja

črne barve, velike pasme, 70 cm visokega, proda Ivan Bizjak, mlinar, Moste, pošta Žirovnica, Gorenjsko. 3744

Učenec.

Krepak deček iz boljše hiše se sprejme takoj v trgovino z špecerijo in železnino v večjem mestu. — Ponudbe naj se pošiljajo in znanika za odgovor pod šifro „Krepak deček 3739“ na upravo Slovenca. 3740

Božične pesmi

Zložil

Alozij Mihelčič.

Še se v Katoliški bukvarni v Ljubljani in skladatelja v Metliki. 3741

Od dobrega najboljše!

Singer Ko. del. družba za šiv. stroje

LJUBLJANA Sv. Petra cesta 4.

KRANJ Glavni trg št. 79.

KOČEVJE Glavni trg št. 53.

1197

NOVOMESTO Vel. trg št. 88.

Vajenca in pomočnika

za mesarsko obrt sprejme takoj Jan Košenina, mesar, Ljubljana, Kolodvorska ulica. 3730

Kranjska deželna banka v Ljubljani v deželnem dvorcu vhod v Gosposki ulici 2.

Obreštuje hranilna vlogo po **4 1/4 %**
brez vsakega odbitka. Obresti se pripisujejo glavni polletno. Vloge v tekočem, giro-računu in na blagajniške liste po najugodnejših pogojih.

Daje komunalna posojila občinam, okrajnim in šolskim odborom ter zdravstvenim zastopom v **4 1/2 %** komunalnih zadolžnicah.

Hipotekarna posojila v zastavnih listih po **4 1/2 %**

Eskomptuje menice denarnih zavodov in daje lombardna posojila. Prodaja lastne pupilarno-varne komunalne zadolžnice in zastavne liste.

Banka je pupilarno varen zavod, ter jamči zanjo dežela Kranjska.

Uradne ure za stranke usah delavnik od pol 9. ure dopoldne do 1. ure popoldne.

Ste že
pokusili kavo
s Franckovo perl-ržjo,
znamka :Perlro? Ona
ugaja tudi brez
zrnate kave.

Tovarna v Zagrebu.

„Croatia“ Zavarovalna zadruga v Zagrebu

Ustanovljena 1884.

Telefon šte. 165.

Glavni zastop za Kranjsko, Koroško in Štajersko v Ljubljani, pri tvrdki Kmet & Komp., Marije Teresije c. 8

Centrala v Zagrebu v lastni hiši, vogel Marovske in Preradovičeve ulice.
Podružnica v Trstu, Via del Lavatoio št. 1, II. nadstropje

Ta zadruga sprejema po ugodnih pogojih sledeča zavarovanja:

I. Na življenje.

1. Zavarovanje glavnic za slučaj doživljenja in smrti;
2. zavarovanje dote;
3. zavarovanje življenjske rente.

3450

II. Proti škodi po požaru.

1. Zavarovanje zgradb (hiš, gospodarskih poslopj, tovarnen).
2. Zavarovanje premoženja (pohištva, prodajalniškega blaga, gospodarskih strojev, blaga itd.).
3. Zavarovanja poljskih pridelkov (žita, sena itd.).

III. Zavarovanje steklenih šip.

Zadružno imetje vseh oddelkov znaša K 2.713.674.13
Od tega temeljna glavnice K 800.000.—
Dohodek letne premije s pristojbinami K 1.363.040.89
Izplačane odškodnine K 4.970.238.48

Sposobni mestni posredovalci in akviziterji se sprejmejo pod ugodnimi pogoji.

Za paradižnike za ukisanje, zelje, karfirole in drugo zelenjavo, sadje dobre kakovosti postanem

stalen odjemalec.

Zastopniki se iščejo. — Ponudbe na upravo posestva Ombla Vilj. Lerch v Gružu-Lapad, Južna Dalmacija. 3663

Izboljšajte promet

v svoji gostilni z izvrstnim cenanim
— plzenskim pivom —
iz Češke delniške pivovarne v Čeških
Budejevicah. Največja čisto slovanska
pivovarna. Zaloga v Ljubljani: V. H.
ROHRMANN. Zaloge v Zagrebu,
Trstu, Pulju, Zadru i. t. d.

Okusite

tisto pivo v slovanskem
Grandhotelu „Balkan“ Trst,
via della Caserma in v slovanskem
hotelu Lacroma
na Gradu.

3453

Št. 25.170.

Razglas.

Dne 2. januarja 1913 l. ob 10. uri dopoldne se bo vršilo v deželnem dvorcu (Kongresni trg) XXV. žrebanje obveznic 4 % deželnega posojila vojvodine Kranjske.

Od deželnega odbora kranjskega.

3745

V Ljubljani, dne 26. novembra 1912.

== IZPELJAVNA ==
vseh poslovnih transakcij. Izdajanje čekov, nakaznic
in kreditnih pisem
za vsa glavna in stranska mesta tu- in inozemstva.

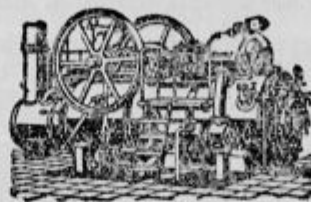
C. KR. PRIVIL. BANCA IN MENJALNICA DELNIŠKA DRUŽBA
Aktivski kapital: 50.000.000 kron.
Rezervni zakladi: 22.000.000 kron.
OSREDNJA MENJALNICA:
„MERKUR“ DUNAJ I., WOLLZEILE št. 1.
Podružnice: Baden, Češka Kamenica, Češka Lipa, Brno, Gablonz, N. Graslitz, Inmost, Krakov, Litomerice, Moravski Zampark, Mödling, Merano, Novi Jičín, Pízen, Praga, Liberec, Teplice, Šenov, Dunajsko Novomesto, Cvilava

NAKUP IN PRODAJA
vseh vrst rent, obligacij, državnih papirjev,
akcij, prioritet, zastavnic, srečk itd., itd.
Zavarovanje proti izgubi pri žrebanjih srečk in vredn. papirjev
Prospekte in cenike premij zastoj in franko

Bruselj in Buenos Aires 1910: 3 velike nagrade.

R. WOLF MAGDEBURG- BUCKAU

Podružnica na Dunaju: III. Am Heumarkt št. 21.

Patentni vročeparni lokomobili

z brezventilnim preciznim upravljanjem. 3438
Originalno strojedelstvo Wolf 10—800 HP.
obratni stroji z najvišjo popolnostjo in do-
bičkom, za industrijo in poljedelstvo.

Dosele izdelanih nad 720.000 H.

Na najvišje novelle Njegovega c. in kr. Apostolskega Velikanstva.

XXIX. c. kr. državna loterija

za skupne vojaške dobrodelne namene.

Ta denarna loterija, edina v Avstriji zakonito dovoljena, vsebuje
21.146 dobitkov v gotovini v skupnem znesku 625.000 kron.

Glavni dobitek
znaša **200.000 kron**

Javno srečkanje se vrši 19. decembra 1912. Ena srečka stane 4 K.

Srečke se dobe pri oddelku za državne loterije na Dunaju III. Vordere Zollamtstraße 7, v loterijskih kolekturah, tobakarnah, davčnih, poštah, brzojavnih in železniških uradih, v menjalnicah itd. Igralni načrt za kupce brezplačno. Srečke se dobivajo poštne prosto. 3337 10

Oddelk c. kr. loterijskega ravnanjstva. (Oddelk za državne loterije)

Gospodinje!

Pozor!

Ne kupujte presnega masla ali nadomestila zanje, dokler niste poizkusile
slovite, splošno znane, svetovne znamke

BLAIMSCHINA

„UNIKUM“ MARGARINE

„UNIKUM“ ni rastlinska margarina.

„UNIKUM“ se izdeluje iz najčistejše goveje obistne toščice z visoko
pasterizirano smetano, ima torej največjo redilno vred-
nost in je resnično zdrav.

„UNIKUM“ ni umeten, nego najčistejši naravni izdelek.

„UNIKUM“ je 50 % cenejši od navadnega presnega masla in
za 50 % bolj zdrav, zato je mnogo izdatnejši nego to.

SAMO BLAIMSCHINOV „UNIKUM“

je resnično edino in pravo nadomestilo za presno maslo, ki daleč prekaša vse
doslej hvalisane.

Izdelovanje

BLAIMSCHINA „UNIKUM“ je varovano s
kontrolno in je to razvidno na vsakem zavitku. stalno državno

Cenjena gospodinja!

Ne dajte se torej begati od drugih oglasov in rabite za nadomestilo pres-
nega masla za

pečenje

praženje

kuhanje

1771

SAMO

maslen kruh

BLAIMSCHINA „UNIKUM“ MARGARINE

Dobiva se povsod.

Poizkušnje gratis in franko.

**Združene tvornice za margarino
in presno maslo, Dunaj XIV.**